

Olje- og energidepartementet

Høringsnotat (forslag til lovvedtak)

08.12.2010

om lov om elsertifikater

1	Innledning.....	4
2	Bakgrunn for lovforslaget.....	5
3	Felles marked og forholdet til andre ordninger	7
4	Hovedpunktene i lovforslaget.....	8
4.1	Innledning	8
4.2	Rett til elsertifikater	9
4.2.1	Produksjonsanlegg som kvalifiserer for rett til elsertifikater	9
4.2.2	Opprustning og utvidelse	10
4.2.3	Elsertifikatenes levetid	11
4.3	Elsertifikatplikten.....	11
4.3.1	De elsertifikatpliktige	11
4.3.2	Ambisjonsnivå og årlige elsertifikatkvoter	11
4.3.3	Beregningsrelevant mengde elektrisk energi	13
4.4	Forvaltning av elsertifikatordningen.....	13
4.4.1	Oppgavefordeling i forvaltningen av elsertifikatordningen	13
4.4.2	Elsertifikatregister	14
4.4.3	Utstedelse av elsertifikater	15
4.4.4	Kontroll av oppfylt elsertifikatplikt og ileggelse av overtredelsesgebyr	16
5	Forholdet til annet lovverk og EØS-avtalen	17
5.1	Grunnloven	17
5.2	Regnskapsloven	17
5.3	Skatte- og avgiftslovgivningen	18
5.4	Konkursloven.....	18
5.5	Panteloven.....	18
5.6	Tvangsfullbyrdelsesloven	19
5.6.1	Utlegg i elsertifikater.....	19
5.6.2	Tvangsdekning i elsertifikater.....	19
5.7	EØS-avtalens regler om offentlig støtte.....	20
5.8	EUs fornybardirektiv	21
6	Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslaget	22
6.1	Konsekvenser for myndighetene.....	22
6.2	Konsekvenser for ulike aktører	22

7	Merknader til de enkelte bestemmelsene.....	24
	Forslag til lov om elsertifikater	44

1 Innledning

Olje- og energidepartementet sender med dette forslag til ny lov om elsertifikater på høring.

Soria Moria-erklæringen fra 2005 fastslo at regjeringen ville innføre et pliktig grønt sertifikatmarked. Forhandlinger med svenske myndigheter vinteren 2005-2006 om et svensk-norsk elsertifikatmarked førte imidlertid ikke fram. Et nytt initiativ til å etablere et felles marked ble forankret i klimaforliket. I avtale om klimameldingen var Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre enige om at Norge skulle gjenoppta drøftingene med Sverige om grønne sertifikater. Nye samtaler med Sverige ble initiert i desember 2007.

Den 27. juni 2008 la Sveriges næringsminister Maud Olofsson og Norges olje- og energiminister Terje Riis-Johansen fram en forståelse om utvikling av et felles marked for elsertifikater. Ambisjonen var å ha på plass de sentrale prinsippene for hvordan markedet skulle utformes, og andre relevante spørsmål, innen 1. oktober 2009.

Den 7. september 2009 signerte de to ministrene en overenskomst om prinsippene for det videre samarbeidet. Overenskomsten la på plass de viktigste prinsippene for det felles elsertifikatmarkedet, dvs. ambisjonsnivå, tidspunkt for ikrafttredelse og teknologinøytralitet. I tillegg er gjennomføring av strategiske overføringsforbindelser nevnt i overenskomsten.

I den politiske plattformen av 7. oktober 2009 for flertallsregjeringen utgått av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet stadfestet regjeringen at den vil innføre det felles elsertifikatmarkedet med Sverige basert på prinsippene i overenskomsten av 7. september 2009.

Olje- og energiministeren presenterte 26. november 2009 en overgangsordning som skal gjelde fram til det felles elsertifikatmarkedet er på plass. Overgangsordningen omfatter alle kraftverk med byggestart etter 7. september 2009. I tillegg omfattes vannkraftverk med byggestart etter 1. januar 2004, og installert effekt inntil 1 MW (mikro- og minikraftverk).

Det er holdt løpende kontakt og møter på forskjellige nivåer med svenske myndigheter under drøftingen av det felles elsertifikatmarkedet. I tillegg har det, i arbeidet med å etablere det felles elsertifikatmarkedet, vært nedsatt en lovgruppe i OED hvor Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har deltatt. Lovgruppen har foretatt en gjennomgang av lovutkastet som var på høring i 2004 i forbindelse med de første forhandlingene med Sverige. Lovutkastet er bearbeidet og oppdatert ut fra drøftingene mellom Sverige og Norge etter 2007. Arbeidet har inkludert møter og samarbeid med Energimyndigheten i Sverige.

Sverige og Norge la den 8. desember 2010 fram en protokoll over arbeidet med det felles elsertifikatmarkedet fra september 2009 til desember 2010. I protokollen gjennomgås de nærmere prinsippene for samarbeidet. Landene skal fastsette kvoter slik at de finansierer 13,2 TWh ny produksjon hver i 2020. Utgangspunktet for samarbeidet er at det skal utstedes elsertifikater basert på prinsippet om teknologinøytralitet og at hovedtrekkene i

reglene for godkjenning av anlegg må harmoniseres. Det utstedes ett elsertifikat per MWh produksjon i en periode på 15 år. Det tas sikte på oppstart av det felles markedet fra 1. januar 2012. En juridisk bindende avtale som godkjennes av de to lands parlamenter må forhandles før samarbeidet trer i kraft.

Høringsnotatet har følgende oppbygging:

I kapittel 2 gjennomgås bakgrunnen for lovforslaget, herunder også samarbeidet med Sverige. I kapittel 3 beskrives etableringen av et felles svensk-norsk marked og det redegjøres for forholdet til andre ordninger.

I kapittel 4 gjennomgås hovedpunktene i lovforslaget. Dette omfatter retten til elsertifikater, elsertifikatplikten, forvaltningen av ordningen og omsetning av elsertifikater. Beskrivelsen av forvaltningen av ordningen inneholder også en beskrivelse av elsertifikatregisteret. Opprettelsen av et slikt register vil lette de forvaltningsmessige oppgavene loven innebærer og bidra til å sikre forsvarlig handel med elsertifikater. Videre redegjøres for hvordan handelen med elsertifikater vil skje under ordningen. Etter lovforslaget vil elsertifikatene være å betrakte som alminnelige omsettelige formuesgoder, og ikke finansielle instrumenter.

I kapittel 5 redegjøres for forholdet til annen lovgivning og EØS-retten. I kapittel 6 redegjøres det for de administrative og økonomiske konsekvensene av lovforslaget.

Enkelte juridiske temaer omtales bare i spesialkommentarene. Dette gjelder først og fremst bestemmelsene om erstatning for feil i elsertifikatregisteret, hjemmel for å fastsette gebyrer, tvangsmulkt, overtredelsesgebyr, straff, tilbakekall av godkjenning, samt reglene om tilsyn og kontroll med elsertifikatordningen.

2 Bakgrunn for lovforslaget

Satsingen på å fremme produksjon av elektrisk energi basert på fornybare energikilder har tradisjonelt vært et nasjonalt anliggende. Samtidig er den samlede satsingen i de nordiske landene viktig for forsyningssikkerheten i det felles nordiske kraftmarkedet. En større grad av koordinering av satsingen vil kunne gi en bedre utnyttelse av ressursene og styrke forsyningssikkerheten. De nordiske landene har gode erfaringer med samarbeid fra det nordiske kraftmarkedet, og det er et godt grunnlag for å utvikle et felles elsertifikatmarked. Ambisiøse mål for fornybar energi og klima understreker behovet for å finne fram til de mest effektive utbyggingsløsningene.

Lovutkastet er innrettet mot etablering av et felles marked for elsertifikater med Sverige. Svenske myndigheter startet opp sitt system for elsertifikater 1. mai 2003. Et felles marked vil være mer velfungerende enn et nasjonalt marked fordi volumet blir større. Det bidrar også til bedre utnyttelse av naturressursene i landene. De naturgitte forutsetningene for å øke den fornybare elektrisitetsproduksjonen er gode både i Sverige og Norge og det vil komme en betydelig kraftproduksjon i begge land. For å nå det ambisiøse målet som er satt må det bygges både vindkraft, vannkraft og biobrenselkraft.

Utgangspunktet er at det skal utstedes elsertifikater i det felles elsertifikatmarkedet basert på prinsippet om teknologinøytralitet. Dette sikrer en best mulig utnyttelse av alle fornybare energikilder som er egnet for elektrisitetsproduksjon. I et internasjonalt marked er det i tillegg viktig å delta med alle relevante ressurser for å få mest ut av samarbeidet.

Elsertifikatordningen er bare én av flere faktorer som påvirker utbyggingsbeslutningene. Konsesjonspolitikken, tilgangen på overføringsnett, utbyggingskostnader og kostnader ved nettilknytning og prisforventninger er avgjørende faktorer. Detaljene i energipolitikken og de generelle rammebetingelsene vil fremdeles være opp til det enkelte land.

Investorene vil selv danne seg forventninger om kraftpriser og elsertifikatpriser og dette vil danne grunnlag for deres beslutninger. De rammene som legges i loven, og for samarbeidet mellom landene, vil være viktig i vurderingene. Stor usikkerhet vil påvirke investorenes avkastningskrav, og i siste hånd elsertifikatprisen. I elsertifikatmarkedet, som har likheter med driftsstøtte til produksjon som tildeles over mange år, er det særlig viktig at rammene er langsiktige og stabile slik at aktørene kan ha tillit til systemet.

All fornybarproduksjon vil i ulik grad berøre allmenne interesser og gi lokale og regionale miljøvirkninger som kan komme i konflikt viktige miljøverdier. Både utbyggingsomfang og utbyggingsprofil vil være viktige for de samlede miljøkonsekvensene. Det er en forutsetning for å bli elsertifikatberettiget at anlegget har alle nødvendige konsesjoner, men det norske systemet for konsesjonsbehandling vil ikke påvirkes av elsertifikatmarkedet.

En forutsetning for det felles elsertifikatmarkedet er at det notifiseres under EUs direktiv om å fremme bruken av fornybar energi, *Directive 2009/28/EC on the promotion of the use of energy from renewable sources* (fornybardirektivet) både på svensk og norsk side. Det felles elsertifikatmarkedet er i direktivet definert som en samarbeidsmekanisme som kan inngås mellom to medlemsland. Direktivet er omtalt nærmere i kapitlet om forholdet til EØS-avtalen.

Gevinstene ved det felles elsertifikatmarkedet kan bli større dersom markedet utvikles til å omfatte flere land. Den viktigste gevinsten følger av at de naturgitte forutsetningene for fornybar energiproduksjon er ulike i forskjellige regioner av Europa. Innlemmelse av flere land i elsertifikatordningen må vurderes i det konkrete tilfellet. I utgangspunktet bør begge land være positive til dette. Det kan også være aktuelt å vurdere bruk av andre handelsmekanismer under fornybardirektivet.

Den store satsningen på fornybar energi krever en omfattende utbygging av overføringsnett i Norden. Det legges derfor vekt på betydningen av økt overføringskapasitet mellom Sverige og Norge. Et velfungerende overføringsnett i Norden er nødvendig for at begge landene skal ha utbytte av de samlede investeringene. Det er etablert et nært nordisk samarbeid om utbygging og drift av nett, både på ministernivå, mellom de systemansvarlige nettselskapene og regulatorene. En konkret handlingsplan om utbygging og drift av nett og øvrig samarbeid om utvikling av kraftmarkedet, ble vedtatt på ministermøtet i Umeå i 2008. I handlingsplanen legges det til grunn at de

nettinvesteringer som det allerede er en overensstemmelse om i de nordiske stamnettsforetakenes felles nettutviklingsplaner skal komme i gang så fort som mulig. Norske og svenske myndigheter skal også følge opp vedtak fra det Nordiske energiministtermøtet i København i 2010 knyttet til nordiske nettinvesteringer. Blant annet besluttet de nordiske energiministrene at de snarest mulig vil ta de nødvendige skritt for å sikre at respektive systemansvarlige (TSO-er) og regulatorer har et nordisk perspektiv når de planlegger og godkjenner framtidige nettinvesteringer.

3 Felles marked og forholdet til andre ordninger

Etableringen av et felles marked forutsetter at elsertifikatplikten i Sverige kan oppfylles ved hjelp av norske elsertifikater og omvendt. Det må vedtas uttrykkelige bestemmelser om dette i begge lands lovgivning. Rettsteknisk er det lagt opp til at dette gjennomføres ved at det fastsettes nærmere forskrift i medhold av forslaget til ny elsertifikatlov om anvendelse av utenlandske elsertifikater til oppfyllelse av elsertifikatplikten i Norge.

Lovforslaget avviker i sin form noe fra den svenske elsertifikatloven. Dette skyldes i hovedsak forskjellig lovgivningstradisjon. Innholdsmessig ligger forslaget nært opptil den svenske loven. For å kunne etablere et felles svensk-norsk elsertifikatmarked må flere elementer i det svenske og norske regelverket harmoniseres. Mye av dette forutsettes å kunne skje på forskriftsnivå, og lovutkastet er utformet med sikte på at departementet vil fastsette nærmere forskrifter. Samarbeidet med svenske myndigheter om blant annet harmoniserte regler pågår parallelt med lovarbeidet. I Sverige er det satt i gang et arbeid med å forenkle den svenske elsertifikatloven. Hensynet til harmoniserte regler kan tilsi at lovforslaget må endres på enkelte punkter senere.

Det legges opp til at loven først trer i kraft når de nødvendige avklaringene med Sverige foreligger. Høringsutkastet legger opp til at dette kommer på plass slik at elsertifikatordningen kan tre i kraft 1. januar 2012. Dersom elsertifikatordningen settes i funksjon på et senere tidspunkt kan det bli nødvendig å justere noen av lovbestemmelsene.

I norsk rett finnes det i dag ingen direkte paralleller til et pliktig elsertifikatmarked. Visse likhetstrekk finnes i klimakvoteloven. I begge tilfellene dreier det seg om et lovpålagt marked i den forstand at markedene ikke ville etablert seg selv, men at behov og etterspørsel er skapt via myndighetenes pålegg. Begge systemene påfører aktører kostnader. Det er imidlertid også viktige forskjeller. Klimakvotesystemet har til formål å redusere utslipp, mens elsertifikatsystemet har som formål å bidra til økt fornybar produksjon av elektrisk energi. Under klimakvotesystemet påføres virksomhetene en kostnad ved at de må innlevere kvoter tilsvarende sine kvotepliktige utslipp.

Byrdefordelingen i klimakvotesystemet beror på kvotefastsettelse og -tildelinger. I elsertifikatsystemet beror byrdefordelingen på reglene om beregningsrelevant mengde elektrisk energi og størrelsen på elsertifikatkvoten som er fastsatt for den enkelte året. En av de viktigste forskjellene er likevel at elsertifikatordningen ikke bare pålegger en byrde på forbrukerne, men også gir produsentene av fornybar elektrisk energi en ekstra inntekt gjennom muligheten til å selge elsertifikater.

I dag kan "grønne sertifikater" utstedes også under det såkalte RECS-systemet. RECS står for Renewable Energy Certificate System og er en frivillig europeisk sertifikatordning for fornybar elektrisk energi. Ordningen er etablert av blant annet europeiske kraftselskaper. Formålet med ordningen er å utarbeide en felles europeisk plattform for sertifisering og handel med elektrisk energi fra fornybare energikilder. Sertifikater utstedt under RECS-systemet har ingen verdi eller funksjon i det foreliggende lovforslaget.

Etter EUs direktiv 2001/77/EF om fremme av elektrisitet produsert fra fornybare energikilder i det indre elektrisitetsmarkedet (fornybardirektiv I) skal landene tilby produsentene av elektrisk energi fra fornybare energikilder opprinnelsesgarantier. EUs nye fornybardirektiv (fornybardirektiv II) viderefører og utvider ordningen med opprinnelsesgarantier. Fornybardirektiv II er vurdert å være EØS-relevant og regjeringen vil forhandle med EU om innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen.

Statnett administrerer i dag et frivillig system for handel med opprinnelsesgarantier. Dette er regulert i forskrift 14. desember 2007 nr. 1652 om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi, som er fastsatt i medhold av energiloven. Forskriften skal sikre at alle produsenter av elektrisk energi på anmodning kan få utstedt garantier som bekrefter at en gitt mengde elektrisk energi er produsert fra en spesifisert energikilde på spesifisert tid og sted. Videre er det lagt til rette for registrering, omsetning og innløsning i et elektronisk register for slike garantier. Opprinnelsesgarantier og elsertifikater er to atskilte og forskjelligeartede ordninger. Bare elsertifikater kan benyttes til å oppfylle elsertifikatplikten etter lovforslaget. Dagens forskrift om opprinnelsesgarantier gjelder uendret inntil det nye fornybardirektivet blir gjennomført i Norge. I forbindelse med gjennomføringen av fornybardirektiv II vil det gjøres nødvendige endringer og tilpasninger i forskrift om opprinnelsesgarantier. Blant annet må reglene om opprinnelsesgarantiens gyldighetstid tilpasses de nye bestemmelsene i fornybardirektiv II.

4 Hovedpunktene i lovforslaget

4.1 Innledning

Lovens formål er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder.

Produsenter av fornybar elektrisk energi vil motta elsertifikater etter hvor mye de produserer. Leverandører av elektrisk energi blir samtidig pålagt å kjøpe elsertifikater tilsvarende en gitt andel av selskapets kraftleveranser. Kostnadene for dette vil igjen bli fordelt på nærmere definerte sluttbrukere av elektrisk energi.

Produsentene av fornybar elektrisk energi vil få en inntekt fra salg av elsertifikater i tillegg til inntekten fra salg av den elektriske energien. Ekstrainntekten fra salget av elsertifikater skal bidra til å gjøre det lønnsomt for utbyggerne å bygge nye anlegg for fornybar produksjon av elektrisk energi.

Et elsertifikatmarked vil ha mange av de samme egenskapene som en kombinasjon av en øremerket forbruksavgift på elektrisk energi og driftsstøtte til ny elproduksjon basert på

fornybare energikilder. En sentral forskjell er likevel at elsertifikatene gir produsentene salgsinntekter direkte fra kjøperne, slik at midlene ikke gis fra eller via offentlige myndigheter.

Alle rammebetingelsene i elsertifikatmarkedet, inkludert tilbud og etterspørsel, vil være bestemt av lov og forskrift. Det legges stor vekt på å utforme rammebetingelser som gir et velfungerende marked. Videre er det lagt opp til at elsertifikatordningen skal være enkel å forstå og forholde seg til, og at de foreslåtte lovbestemmelsene skal være mest mulig forutsigbare. Det er viktig å sikre at de mest sentrale rammene for markedet ligger fast over tid i begge landene, blant annet hva gjelder tidspunkter for revidering av markedet. Det er avgjørende for markedets langsiktige prisforventninger, og for systemets evne til å utløse investeringer.

Elsertifikatmarkedet må evalueres og justeres med jevne mellomrom. Utviklingen i markedet må følges løpende og det må jevnlig vurderes om det er nødvendig å justere noen elementer. Eventuelle endringer må drøftes mellom landene og vesentlige endringer i systemet vil fortrinnsvis foretas ved såkalte "kontrollstasjoner". Dette sikrer langsiktighet i markedet, samtidig som det gir en nødvendig fleksibilitet til å justere systemet ved ubalanse. Første kontrollstasjon er avtalt i 2015, som er Sveriges første planlagte kontrollstasjon etter etableringen av det felles markedet. Kontrollstasjoner holdes deretter hvert femte år.

Endringer som må legges til kontrollstasjoner, og som landene må være enige om før de kan gjennomføres, er elementer som legger grunnprinsippene for systemet; som ambisjonsnivå, elsertifikatberettiget produksjon, elsertifikatkvotene, systemets varighet, deklarasjon- og annulleringsperiode, mv. Landene må dessuten løpende orientere hverandre når det gjøres endringer i generelle rammebetingelser som vesentlig kan påvirke konkurranseforholdet. Det gjelder eksempelvis endringer i prinsipper for nettariffer, skatter og avgifter og lovtekniske endringer som kan påvirke systemet og involverte aktører.

4.2 Rett til elsertifikater

4.2.1 Produksjonsanlegg som kvalifiserer for rett til elsertifikater

Hensynet til verdiskapingen i Norge og en god utnyttelse av de fornybare energiresursene er viktig for valget av hvilke energikilder som skal inngå i elsertifikatmarkedet. Dette er grunnen til at departementet baserer seg på en teknologinøytral løsning der all produksjon av fornybar elektrisk energi fra anlegg med byggestart etter 7. september 2009 skal være elsertifikatberettiget. Kriteriene for rett til sertifikater bør i størst mulig grad fremgå av lov eller forskrift. Det er ikke lagt opp til ytterligere kriterier eller skjønnsmessige vurderinger av anleggene. Slike vurderinger vil ødelegge noen av de gode egenskapene ved et elsertifikatmarked og øke de administrative kostnadene. For en investor vil usikkerheten om utfallet av den individuelle behandlingen redusere lønnsomheten ved prosjektet.

Av hensyn til ordningens forutberegnelighet er kriteriene for tildeling av elsertifikater gjort mest mulig objektive. Det er i konsesjonsbehandlingen av de enkelte anleggene at myndighetene vurderer om prosjektene skal tillates eller ikke, eventuelt om avbøtende tiltak skal pålegges. I konsesjonsbehandlingen etter norsk lovverk må alle fordeler og ulemper trekkes inn og veies mot hverandre. Alle relevante miljøhensyn blir utredet og vurdert gjennom konsesjonsbehandlingen etter vassdrags- og energilovgivningen. Prinsippene i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer når beslutninger skal fattes etter vassdrags- og energilovgivningen. Prosessen med krav til utredninger, vurderinger og vekting av miljøkonsekvenser opp mot fordelene, forblir det enkelte lands ansvar, og endres ikke ved innføringen av et elsertifikatsystem.

Det er tilstrekkelig å søke om godkjenning for tildeling av elsertifikater etter reglene i loven om elsertifikater og tilhørende forskrifter når endelig konsesjon foreligger. Det er heller ikke lagt opp til å tilpasse elsertifikattildelingen ut fra at kostnadene er forskjellige i de ulike prosjektene. Det er en sentral egenskap ved en elsertifikatordning at alle elsertifikatberettigede anlegg får like mye støtte uavhengig av støttebehov.

Ved å bygge på fornybardirektivets definisjon av fornybar energi, legges det til rette for at også andre land kan integreres i ordningen. For tiden er fornybardirektiv I gjeldende i EØS, mens fornybardirektiv II gjelder i EU. Ved innlemmelse av fornybardirektiv II i EØS-avtalen vil de samme reglene også gjelde i Norge. Det vises til omtalen av direktivet i avsnitt 5.1.8 nedenfor.

Det utstedes ett elsertifikat per megawatttime produsert fornybar elektrisk energi, og tildelingsperioden løper i 15 år. Dette er tilsvarende som i Sverige.

Torv er per i dag inkludert i den svenske elsertifikatordningen. Torv inngår ikke blant de energikilder som har rett til elsertifikater etter lovforslaget. Torv anses heller ikke som en fornybar energikilde under fornybardirektivet. Norge har ikke produksjon av elektrisk energi basert på torv i dag.

4.2.2 Opprustning og utvidelse

Opprustning og utvidelse av eksisterende produksjonsanlegg vil bidra til å øke produksjonen av elektrisk energi fra fornybare energikilder. Dette gjelder særlig for vannkraftanlegg, men kan være aktuelt også for andre teknologier. I tråd med lovens formål gir både opprustning og utvidelse rett til elsertifikater etter lovforslaget. Begge deler representerer ny fornybar produksjon selv om produksjonen ikke kommer fra nye anlegg.

Det kreves varig produksjonsøkning, slik at for eksempel investeringer i turbiner eller lignende som kun gir økt effekt, men ikke varig økt fornybar energiproduksjon i anlegget, ikke gir rett til elsertifikater. De nærmere reglene for dokumentasjon og beregning av økt produksjon vil bli fastsatt i forskrift. Å erstatte et eksisterende anlegg med et nytt anlegg vil også regnes som opprustning og utvidelse som gir rett til elsertifikater for så vidt gjelder produksjonsøkningen. De nærmere regler for dette vil også bli fastsatt i forskrift. Det vises til merknadene til § 8 i lovforslaget.

4.2.3 Elsertifikatenes levetid

Det er ikke satt noen tidsbegrensning på elsertifikatenes levetid. Elsertifikatene kan med andre ord ”spares” slik at et elsertifikat kan brukes til å oppfylle elsertifikatplikten i et hvilket som helst år. Også etter den svenske elsertifikatloven har elsertifikatene ubegrenset levetid. Etter utløpet av elsertifikatsystemets funksjonstid som er fastsatt i § 4 har ikke elsertifikatene lenger noen verdi eller funksjon. Fastsetting av en begrenset levetid for elsertifikatene vil gjøre tilbudet av elsertifikater i markedet mer følsomt for årlige svingninger i kraftproduksjonen. Det er viktig å sikre en viss fleksibilitet på tilbudssiden for å sikre at markedet fungerer etter hensikten.

4.3 Elsertifikatplikten

4.3.1 De elsertifikatpliktige

Elsertifikatplikt er legaldefinert i lovutkastet § 2 som en plikt til per 1. april hvert år å inneha et visst antall elsertifikater for annullering i samsvar med loven. Lovforslaget legger elsertifikatplikt på enhver som leverer elektrisk energi til sluttbruker og visse sluttbrukere.

Det forutsettes at kraftleverandørene baserer seg på at sluttbrukerprisen på elektrisk energi skal dekke utgiftene til kjøp av elsertifikater, eventuelt avgift for manglende annullering av elsertifikater. Sluttkunden kan da forholde seg til en totalpris for elektrisk energi og elsertifikater. For å sikre innsyn og åpenhet bør elsertifikatkostnaden fremkomme som en direkte kostnad på strømrregningen. Det vil bli konkurranse i engrosmarkedet for elsertifikater, og i sluttbrukermarkedet for elektrisk energi der kundene kan velge bort leverandører som tilbyr for høy pris. Dette vil bidra til å begrense prispåslag på elsertifikater i omsetningsleddet.

En ulempe ved å legge elsertifikatplikten på kraftleverandørene kan være at sluttbruker ikke automatisk blir gjort oppmerksom på at en del av strømutgiftene går til å støtte fornybar produksjon. I lovforslaget foreslås dette løst ved å legge krav om at den elsertifikatpliktige gir både informasjon til sluttbruker ved fakturering og generell informasjon om elsertifikatsystemet, inkludert elsertifikatkvoten for det aktuelle år.

For visse uttak til eget forbruk og for kjøp til eget forbruk på Nord Pool Spot eller bilateralt, er elsertifikatplikten lagt direkte på forbrukersiden. Også i Sverige er visse forbrukere, samt kraftintensiv industri som har registrert seg etter nærmere regler om dette gjort til elsertifikatpliktige. Hvem som er elsertifikatpliktige må imidlertid også sees i sammenheng med definisjonen av beregningsrelevant mengde elektrisk energi, som i praksis vil bety at kraftintensiv industri blir skjermet for kostnadene ved å kjøpe elsertifikater.

4.3.2 Ambisjonsnivå og årlige elsertifikatkvoter

Elsertifikatordningens ambisjonsnivå angir hvor stor produksjonsøkning, målt i TWh, elsertifikatordningen skal bidra til å finansiere totalt. Begrepet er ikke brukt i lovteksten,

men inngår i regnestykket som ligger bak tabellen for årlige elsertifikatkvoter i § 17. Samlet ambisjon for utbygging av ny produksjon i det felles elsertifikatmarkedet til utgangen av 2020 er 26,4 TWh. Landene skal fastsette kvoter slik at de finansierer 13,2 TWh ny produksjon hver i 2020.

Departementet gjør oppmerksom på at det ambisjonsnivået som er satt for Norge ikke påvirker hvordan produksjonsøkningen fordeler seg i Sverige og Norge. Summen av landenes ambisjoner viser den felles satsingen på fornybar produksjon av elektrisk energi. Det enkelte landets ambisjon er bare et uttrykk for hvor mye ny fornybar produksjon landet ønsker å finansiere. Hvor stor faktisk økning av fornybar produksjon det blir i hvert land avhenger i stor grad av produksjonskostnader, konsesjonskrav og hvor mange produksjonstyper ordningen skal omfatte i hvert land.

Årlig elsertifikatkvote er inntatt i en tabell i lovutkastet § 17. Tallet angir hvor mange elsertifikater per megawatttime beregningsrelevant mengde elektrisk energi som de elsertifikatpliktige må etterspørre i det enkelte år, uttrykt i prosent. Elsertifikatkvoten angir dermed hvor mye fornybar elektrisk energi elsertifikatordningen skal bidra til å finansiere i det enkelte år. Begrepet er ikke legaldefinert, men fungerer som et hjelpebegrep for å fastsette elsertifikatpliktens omfang for den enkelte etter § 18.

De årlige nasjonale elsertifikatkvotene er satt med utgangspunkt i en lineær opptrapping av finansieringen av nye anlegg. Det er ved utformingen sett hen til de kortsiktige effektene på det eksisterende svenske markedet og markedsklarering. NVE har sett nærmere på hvor mye produksjon som kan komme de første årene av det felles markedet. Det er gitt en rekke konsesjoner de siste årene som ikke har resultert i utbygging ennå, men en del av disse er hindret av manglende nettkapasitet. NVE anslår at tilbud og etterspørsel de første årene fra det norske markedet vil balansere slik elsertifikatkvotene nå er fastsatt i lovforslaget.

Det er antatt i fastsettingen av elsertifikatkvotene at ambisjonsnivået på 13,2 TWh vil fordele seg jevnt over de ni årene fra 2012 til 2020. Foreløpig antas det at produksjon som omfattes av overgangsordningen som ble presentert 26. november 2009, vil komme på om lag 750 GWh. Dette tallet kan imidlertid komme til å endre seg etterhvert som oppstarten for elsertifikatmarkedet nærmer seg. Tallet inkluderer ikke de vindkraftverkene som har fått investeringsstøtte av Enova, og som kan ha byggestart før 2012. Det er fremdeles usikkert om disse vil benytte seg av muligheten til å tilbakebetale investeringsstøtten for å gå inn i elsertifikatmarkedet. Produksjonen i overgangsordningen er lagt oppå det årlige ambisjonsnivået i fastsettingen av elsertifikatkvotene. De første kraftverkene som hadde byggestart i 2004 vil fases ut av systemet i løpet av 2019.

Det beregningsrelevante forbruket regnes i lovforslaget som det forbruket som betaler full og redusert elavgift. I 2008 tilsvarte dette forbruket 73 371 GWh. Det er kommet flere analyser med framskrivning av den stasjonære energibruken i Norge de siste årene. Blant disse finnes Perspektivmeldingen til Finansdepartementet, prognoser for framtidig energibruk utført av en arbeidsgruppe fra flere statlige etater gjennom Klimakur, studie fra Institutt for energiteknikk av framtidig energibruk mot 2050 for Enova i 2009, i tillegg til Statnetts vurderinger av framtidig forbruk i nettutviklingsplanen for sentralnettet mot

2025. Det er vanskelig å anslå veksten i forbruket framover. Studiene nevnt ovenfor spenner fra en vekst på 0,1 prosent til 0,8 prosent året. Det har vært en utflating av forbruket av elektrisk energi i Norge på 2000-tallet, men forventning om framtidig økonomisk vekst gjør det vanskelig å tro på et nullvekst-scenario. Det har vært en spesiell lav vekst i industriens energibruk. Departementet har derfor kommet fram til at 0,3 prosent vekst per år i forbruket av elektrisk energi bør legges til grunn i fastsettingen av de nasjonale elsertifikatkvotene.

4.3.3 Beregningsrelevant mengde elektrisk energi

Beregningsrelevant mengde elektrisk energi er den delen av kraftleveransene eller forbruket som de elsertifikatpliktige må inneha elsertifikater for. Begrepet er ikke legaldefinert, men fungerer som hjelpebegrep for å fastsette elsertifikatpliktens omfang for den enkelte. Som beregningsrelevant mengde regnes i lovutkastet elektrisk energi som er pålagt el-avgift etter ordinær eller redusert sats. Derimot er elektrisk kraft som er fullt fritatt for el-avgift ikke beregningsrelevant. Det vil blant annet innebære at industrien generelt omfattes, mens kraftkrevende industriprosesser, veksthus og treforedling vil være unntatt.

Nettselskapene har i dag ansvaret for å fakturere elavgiften og har oversikt over hvilke leveranser som vil være beregningsrelevante. Lovforslaget pålegger nettselskapene en plikt til å opplyse de elsertifikatpliktige som selger elektrisk energi i deres områder om hvilke leveranser som skal tas med i beregningen av elsertifikatplikten. Det forutsettes at nettselskapene og kraftleverandørene selv finner den mest hensiktsmessige måten å overføre denne informasjonen på.

En stor del av leveransene som ikke er beregningsrelevante er elektrisk energi levert til bruk i kjemisk reduksjon, elektrolyse og metallurgiske og mineralogiske prosesser, samt elektrisk energi levert til bruk i energiintensive foretak i treforedlingsindustrien. Det samlede forbruket for områdene som unntas utgjorde i 2008 omlag 43,2 TWh. Netto elforbruk i Norge i samme periode var på om lag 116,6 TWh. Kraftleverandørene vil etter lovforslaget ikke kunne videreføre kostnadene ved elsertifikatkjøp til de sluttbrukerne som ikke mottar beregningsrelevante leveranser av elektrisk energi.

4.4 Forvaltning av elsertifikatordningen

4.4.1 Oppgavefordeling i forvaltningen av elsertifikatordningen

Det legges opp til at Statnett SF skal være registeransvarlig. NVE forutsettes å få delegert oppgaver etter loven. Departementet vil gi forskrifter for gjennomføring og utfylling av loven, samt være klageinstans for vedtak fattet av NVE.

De viktigste oppgavene for NVE vil være:

- Godkjenne anlegg for produksjon av fornybar elektrisk energi, herunder vurdere system for måling og rapportering og eventuelt pålegge særskilt beregning av fornybar produksjon.

- Vedta eventuell forlengelse av tildelingsperiode og presisering av retten til elsertifikater.
- Motta informasjon fra den elsertifikatpliktige, og eventuelt kreve informasjon fra nettselskapene om beregningsrelevant mengde elektrisk energi.
- Registrere og ha oversikt over elsertifikatpliktige.
- Kontrollere elsertifikatplikten og ilegge avgift for manglende annullering av elsertifikater
- Gi pålegg til gjennomføring av loven, kreve opplysninger, tilgang til lokasjon mv.
- Føre tilsyn og kontroll med loven, herunder kunne trekke tilbake godkjenning av anlegg for eksempel basert på uriktig eller villedende informasjon, ilegge tvangsmulkt eller overtredelsesgebyr mv.

De viktigste oppgavene for den registeransvarlige vil være:

- Opprette og utvikle elsertifikatregisteret, elsertifikatkonti, registrere omsetning av elsertifikater, eventuelt foreta foreløpig registrering, rette åpenbare feil mv.
- Utstede elsertifikater i samsvar med produksjon av fornybar elektrisk energi.
- Offentliggjøre prisinformasjon
- Kontrollere elsertifikatplikten og annullere elsertifikater
- Kreve gebyrer

4.4.2 Elsertifikatregister

Lovforslaget forutsetter at det etableres et elektronisk elsertifikatregister etter en nettbankmodell. Det legges dermed til rette for kontroll med oppfyllelse av elsertifikatplikten på en enkel måte, og det bidrar til å holde kostnadene knyttet til registeret på et minimum. Nærmere regler om elsertifikatregisteret, drift av dette og den enkeltes plikter knyttet til registeret vil bli fastsatt i forskrift.

I et felles elsertifikatmarked er det nødvendig å koordinere registerfunksjonen slik at det kan overføres elsertifikater mellom landene. Departementet vil i det videre arbeidet med løsninger legge vekt på et mest mulig effektivt administrativt opplegg mellom de to landene.

Registeransvarlig skal etter søknad opprette conti i elsertifikatregisteret for anlegg som er godkjent som elsertifikatberettigede og for elsertifikatpliktige. Det legges opp til at de elsertifikatpliktige må opprette konto. Andre aktører som ønsker å delta i handelen med elsertifikater skal få opprettet conti etter skriftlig søknad til registeransvarlig.

Registeransvarlig skal fortløpende offentliggjøre informasjon om overdragelse av elsertifikater, tidspunktet for overdragelsen, antall overdratte elsertifikater, vederlagets størrelse og gjennomsnittlig elsertifikatpris. Dette vil bidra til pristransparens i elsertifikatmarkedet. Departementet og den registeransvarlige har mulighet til å verifisere prisinformasjon, ved at kjøper og selger plikter å oppgi kontraktsdokumentasjon på forespørsel, jf. lovforslaget § 15. Informasjon som ikke er relevant for pristransparensen, for eksempel hvem som er parter i en transaksjon, vil ikke bli offentliggjort.

Registrering av elsertifikater i elsertifikatregisteret vil etter lovforslaget ha rettsvernsvirkning, jf. lovforslaget § 14. Begrepet "rettsvern" betyr at en rettighetshaver sikrer seg mot at senere rettighetshavers kjøp går foran (dobbeltsuksesjon). De foreslåtte rettsvernsreglene gir kjøperen også mulighet for ekstinksjon (utslokking) av innsigelser fra selgers hjemmelsmann. De foreslåtte lovreglene er basert på prinsippet om tidsprioritet, det vil si at prioritet gis etter hvilken rettighet som ble registrert først, og prinsippet om god tro. Dette er i samsvar med alminnelige prinsipper i norsk tingsrett. Det vises for øvrig til spesialmerknadene.

Det foreslås bestemmelser om den registeransvarliges ansvar for feil i elsertifikatregisteret, jf. lovforslaget § 29. Bestemmelsen innebærer et kontrollansvar for registervirksomheten, og et uaktsomhetsansvar for tap som er oppstått som følge av forhold som ikke er direkte tilknyttet registervirksomheten. Forslaget til erstatningsbestemmelse ligger nær opp til verdipapirregisterloven § 9-1. Etter departementets vurdering er det ikke behov for strengere ansvarsregler for den registreringsvirksomhet som foregår i elsertifikatregisteret enn for virksomheten til et verdipapirregister. På den annen side vil en rekke rettssubjekter som en følge av elsertifikatloven få en plikt til å forholde seg til elsertifikatregisteret, og det vil være betydelige verdier involvert. Av denne grunn er det ønskelig å innføre et ansvar som går lengre enn alminnelig uaktsomhetsansvar. Erstatningsbestemmelsen er nærmere omtalt i spesialkommentarene til forslagens § 29.

Drift av elsertifikatregisteret skal finansieres gjennom gebyrer som fastsettes i tråd med bestemmelsen i forslaget § 28.

4.4.3 Utstedelse av elsertifikater

Lovforslaget går ut på elsertifikatene utstedes først når produksjonsanlegget er godkjent som elsertifikatberettiget, elsertifikatkonto er opprettet i elsertifikatregisteret og produksjonen av elektrisk energi har startet.

Utstedelsen av elsertifikater skal i prinsippet skje i takt med produksjonen. Anleggsinnehaver vil få registrert ett elsertifikat på sin konto for hver megawatttime som leveres inn på nettet. Utstedelsen foretas av registeransvarlig og skal skje fortløpende uten ugrunnet opphold, etter at registeransvarlig har mottatt rapport om elsertifikatberettiget produksjon. At loven ikke har satt noen konkret tildelingsdato henger sammen med behovet for samordning av rutinene med registeransvarlig i Sverige. Konkrete bestemmelser om dette bør fastsettes i forskrift.

Utstedelse av elsertifikater vil være basert på opplysninger fra nettselskapene som allerede i dag registrerer all elektrisitetsproduksjon og rapporterer dette til Statnett SF. Statnett er tiltenkt rollen som registeransvarlig.

Retten til elsertifikater innebærer i prinsippet tildeling av goder. Slik elsertifikatordningen forutsettes etablert, vil selve utstedelsen av elsertifikater skje på grunnlag av opplysninger som rapporteres til registeransvarlig. Departementet anser det som ønskelig å dra fordel av denne automatikken i systemet, og anser det som uhensiktsmessig om utstedelse skulle

skje via NVE. På denne bakgrunn legger lovforslaget opp til at registeransvarlig utsteder elsertifikatene. Dersom en elsertifikatberettiget mener å ha fått utstedt et uriktig antall elsertifikater, legger lovforslaget § 10 opp til at dette kan avgjøres av departementet.

Lovforslaget pålegger registeransvarlig å fortløpende offentliggjøre informasjon om overdragelser av elsertifikater i registeret. Det er lagt opp til at departementet kan fastsette nærmere forskrifter om innhenting og offentliggjøring av slik informasjon.

4.4.4 Kontroll av oppfylt elsertifikatplikt og ileggelse av overtredelsesgebyr

Lovforslaget legger opp til at det foretas kontroll av hvorvidt elsertifikatplikten er oppfylt hvert år. Dette skjer ved annullering av elsertifikater etter § 20. Kontrollen vil bli gjort på grunnlag av opplysninger fra registeransvarlig og fra de elsertifikatpliktige. Ved manglende oppfyllelse av elsertifikatplikten vil det bli beregnet og ilagt en avgift. Avgiftens størrelse skal fastsettes som en funksjon av gjennomsnittlig elsertifikatpris i det enkelte år. Løsningen er valgt for å unngå at avgiften fungerer som et pristak for elsertifikatene.

Gjennomsnittsprisen må beregnes ut i fra de registrerte opplysninger om pris som elsertifikatregisterene i Sverige og Norge gir. Nærmere regler om avgiftsfastsettelsen og innkreving av avgiften vil bli fastsatt i forskrift.

Omsetning av elsertifikater
Elsertifikatordningen forutsetter at elsertifikatene omsettes, slik at de elsertifikatberettigede får frigjort den verdi elsertifikatene representerer, og de elsertifikatpliktige får tilgang på elsertifikater som er nødvendig for å oppfylle elsertifikatplikten.

For å få et marked som fungerer godt vil det være viktig at aktørene kan handle norske elsertifikater på lik linje med svenske. Departementet ser det som viktig at svenske og norske elsertifikater har samme status, og at det ikke blir prisforskjeller mellom dem.

Forutsetningene for etableringen av et velfungerende marked er at det finnes tilbud og etterspørsel, at det finnes tilstrekkelig likviditet (volum) i det produktet som skal handles, at transaksjonskostnadene ikke hindrer effektiviteten i markedet og at det er en transparent prissetting.

Elsertifikater kan tenkes omsatt på markedsplasser og bilateralt. Den som søker informasjon om markedsprisen kan måtte henvende seg en rekke steder, og vil kanskje ikke få presis informasjon. Dette problemet søkes avhjulpet ved at registeransvarlig for elsertifikatregisteret fortløpende skal offentliggjøre informasjon om overdragelse av elsertifikater, tidspunkt for overdragelsen, antall overdratte elsertifikater og vederlagets størrelse.

Det antas at markedsaktørene i stor grad vil være de samme i elsertifikatmarkedet som i det fysiske kraftmarkedet og i kraftderivatmarkedet. Fysisk kraft og kraftderivater handles i dag både bilateralt og på markedsplasser som Nord Pool Spot AS og Nasdaq OMX. I kraftmarkedet finnes det også mellommenn (kraftmeglere) som formidler kontakt mellom partene. Dette innebærer at mange av aktørene i elsertifikatmarkedet allerede har etablert kontakt med hverandre.

Det er på det nåværende tidspunkt ikke sett behov for å regulere mellommannsfunksjonen i elsertifikatmarkedet. Aktørene i elsertifikatmarkedet, kraftprodusenter, kraftleverandører og mellommenn/meglere, antas i hovedsak å være profesjonelle. Etter departementets vurdering er det på nåværende tidspunkt ikke grunn til å lovregulere spørsmålet om oppgjørspplikt for handel i elsertifikater. Det overlates til markedsaktørene å vurdere hvorvidt de vil benytte oppgjørssentral.

Departementet mener det ligger til rette for at markedsaktører vil kunne etablere markeds plasser for omsetning av elsertifikater. Det offentliges rolle bør avgrenses til å gi regler som gjør det mulig for aktørene selv å ivareta markedet for omsetning av elsertifikater.

Elsertifikatene er etter departementets vurdering omsettelige formuesobjekter, som reguleres av privatrettslige regler. Etter departementets vurdering faller elsertifikater ikke inn under opplistingen av finansielle instrumenter i verdipapirhandelloven. Heller ikke i Sverige anses elsertifikatene i dag som finansielle instrumenter. Elsertifikatene vil kunne være fysiske underliggende for varederivater etter verdipapirhandelloven. Dette reguleres i verdipapirlovgivningen og behandles ikke nærmere her. Det foreslås ikke bestemmelser om valuta. Markedsaktørene velger hvilken valuta det skal handles i, og må håndtere eventuell valutarisiko. Det forventes ikke at dette vil utgjøre noen barriere av betydning for etableringen av et felles svensk-norsk elsertifikatmarked.

Etter lovforslaget § 23 legges det opp til at det føres tilsyn også med handelen i elsertifikater.

5 Forholdet til annet lovverk og EØS-avtalen

5.1 Grunnloven

Innføringen av elsertifikatplikt innebærer at leverandørene pålegges en ny forpliktelse og en ny kostnad. Bakgrunnen er at lovgiver ønsker å styre midler for å tilgodese et bestemt formål, som er økt produksjon av ny fornybar elektrisitet. Elsertifikatsystemet pålegger ikke skatt og avgift til staten, og ordningen er etter departementets syn ikke en skatt eller en avgift etter Grunnloven § 75. De inntekter som følger av salg av elsertifikater tilfaller de elsertifikatberettigede produsentene. Ordningen har et klart formål og inntektene går ikke til statskassen.

5.2 Regnskapsloven

Aktører i elsertifikatmarkedet vil i hovedsak være produsenter, leverandører og visse forbrukere av elektrisk energi. Selv om enhver har anledning til å delta i elsertifikatmarkedet, antas det at svært få aktører som ikke er regnskapspliktige etter lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998 nr. 56 (regnskapsloven) vil gjøre det. De fleste aktørene i elsertifikatmarkedet vil være pålagt regnskapsplikt etter regnskapsloven § 1-2. Etter regnskapsloven § 5-1 vil elsertifikatene være å betrakte som omløpsmidler.

Omløpsmidler skal i balansen fastsettes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi, jf. regnskapsloven § 5-2.

5.3 Skatte- og avgiftslovgivningen

Inntekt fra elsertifikater vil være omfattet skatteloven § 5-1, og dermed skattepliktig som alminnelig inntekt.

Med et elsertifikatmarked kan vannkraftprodusenter få inntekter fra elsertifikater i tillegg til løpende inntekt fra kraftproduksjonen ved verket. Finansdepartementet har i statsbudsjettet for 2011 foreslått at inntekt fra utstedte elsertifikater skal inngå i beregningsgrunnlaget for grunnrenteskatt etter skatteloven § 18-3, jf Prop. 1 LS (2010-2011) avsnitt 13.2.

Omsetning av svenske elsertifikater er ansett avgiftspliktig etter merverdiavgiftslovgivningen i Sverige, se uttalelse fra Skatteverket 27. januar 2010. Etter en foreløpig vurdering antar Finansdepartementet at levering av elsertifikater mot vederlag vil anses som merverdiavgiftspliktig omsetning av tjenester etter den norske merverdiavgiftsloven, men vil ta endelig stilling til spørsmålet så snart ordningens nærmere utforming er på plass. Hvis departementets foreløpige vurdering blir stående, innebærer det at det skal beregnes merverdiavgift med 25 pst. av det avtalte vederlaget for elsertifikatet.

Innføring av et felles elsertifikatmarked fra 1. januar 2012 kan reise flere skatte- og avgiftsrettlige problemstillinger. Finansdepartementet vil eventuelt komme tilbake til dette.

5.4 Konkursloven

Når det åpnes konkurs, taper debitor rådigheten over sine formuesgoder og forvaltningen av disse blir overlatt til et bostyre. Midlene fordeles deretter forholdsmessig på kreditorene. Elsertifikatene vil være formuesgoder som inngår i bomassen. Lov om gjeldsforhandling og konkurs av 8. juni 1984 nr. 58 (konkursloven) § 79 har regler om hvem som har plikt til å registrere meldinger om konkursåpning i forskjellige registre.

Etter departementets vurdering bør elsertifikatregisteret motta melding om konkurs på lik linje med øvrige registre nevnt i konkursloven § 79. Det foreslås på denne bakgrunn en endring i konkursloven § 79 annet ledd, som medfører at også registeransvarlig automatisk skal få melding om konkurs hos kontohaverne.

5.5 Panteloven

Lovforslagets formål er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi fra fornybare kilder. Dette forutsetter investeringer og finansiering av disse. For finansieringsinstitusjoner vil adgangen til pantesikkerhet være sentral, og elsertifikatene bør, på samme måte som i Sverige, kunne pantsettes. Pant i elsertifikater kan tenkes arrangert på flere måter, blant annet ved pantsettelse av det enkelte elsertifikat eller ved pantsettelse av innestående på en elsertifikatkonto, slik at pantsettelsen omfatter alle elsertifikater på den pantsatte kontoen.

De foreslåtte reglene innebærer at elsertifikater på en elsertifikatkonto kan pantsettes. Pantet vil omfatte inntestående elsertifikater som er angitt på pantsettelsestidspunktet. Det vil være aktuelt for pantsetter og panthaver å avtale at pantsetter blir avskåret fra å disponere over pantsatte elsertifikater. Registeransvarlig må registrere dette, og det må etableres en teknisk sperre som hindrer at pantsetter overfører elsertifikater til en annen konto. Hjemmel for pant i elsertifikater foreslås innført i § 13. Dette vil etablere mulighet for rettsvern for frivillig pant og utleggspant i elsertifikater på elsertifikatkonto. Etter lovforslaget § 20 andre ledd siste punktum kan pantsatte elsertifikater ikke annulleres for å oppfylle elsertifikatplikten.

5.6 Tvangsfullbyrdsesloven

5.6.1 Utlegg i elsertifikater

Etter lovforslaget § 21 er krav på avgift for manglende innløsning av elsertifikater tvangsgrunnlag for utlegg. Etter § 25 er tvangsmulkt tvangsgrunnlag for utlegg. Videre er det i lovforslaget § 26 etablert hjemmel for overtredelsesgebyr og i § 28 hjemmel for å fastsette gebyr for registrering og kontoføring i elsertifikatregisteret, behandling av søknad om anleggsgodkjennelse, forsinket rapportering etter lovforslagets § 20, samt for tilsyn og kontroll etter elsertifikatloven. Disse gebyrene vil være tvangsgrunnlag for utlegg.

Fordringshavere har etter lov om fordringshavers dekningsrett av 8. juni 1984 nr. 59 (dekningsloven) kapittel 2 rett til dekning i formuesgoder som tilhører skyldneren på beslagstiden, og som kan selges, utleies eller på annen måte omgjøres i penger. Utlegg kan etter lov om tvangsfullbyrdelse av 26. juni 1992 nr. 86 (tvangsfullbyrdsesloven) § 7-1 tas i ethvert formuesgode som tilhører saksøkte og som det etter dekningsloven kapittel 2 kan tas beslag i. Utlegg kan tas i elsertifikater og får rettsvern ved registrering, jf forslaget § 13.

Elsertifikatene som dekningsobjekt er ikke omfattet av tvangsfullbyrdsesloven § 7-20, som regulerer i hvilken utstrekning namsmannen skal sørge for rettsvern for utleggspant eller sikre utlegget på annen måte. For å sikre at kun namsmannen kan disponere over en elsertifikatkonto hvor det er tatt utlegg, foreslås en særskilt bestemmelse som et nytt ledd i tvangsfullbyrdsesloven § 7-20.

5.6.2 Tvangsdekning i elsertifikater

Tvangsfullbyrdsesloven kapittel 10 oppstiller regler om tvangsdekning i pantet ”for den som har panterett i et formuesgode som verken er løsøre eller realregistrert eller i en ideell del av et slikt formuesgode”, jf. tvangsfullbyrdsesloven § 10-1. Bestemmelsen omfatter elsertifikater som det er etablert panterett i.

Som det fremgår av beskrivelsen av pant i elsertifikater ovenfor, foreslår departementet at både avtalepant og utlegg i elsertifikater på elsertifikatkonto kan stiftes, og at panterett i elsertifikater er særskilt tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdsesloven kapittel 10.

Lovbestemt panterett i elsertifikater er særskilt tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven § 10-2 første ledd bokstav c).

Tvangsfullbyrdelsesloven § 10-13 beskriver dekningsmåten i andre formuesgoder enn i finansielle instrumenter, pengekrav eller penger, og omfatter etter sin ordlyd også elsertifikater. Etter denne bestemmelsen avgjør namsmannen på hvilken måte dekning skal skje. Det anses likevel som mest praktisk at dekning i elsertifikatkonti skjer ved tvangssalg eller ved at en fordring anvises saksøkeren til innkreving.

5.7 EØS-avtalens regler om offentlig støtte

Etter EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 og ODA-avtalen Protokoll 3 skal norske myndigheter forhåndsmelde (notifisere) ny offentlig støtte forhåndsmeldes til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Reglene er gjennomført i norsk rett gjennom lov om offentlig støtte av 27. november 1992 nr 117.

Elsertifikatordningen har til hensikt å fremme fornybar produksjon av elektrisk energi gjennom å utstede elsertifikater til produsentene. Disse kan tjene penger på salg av elsertifikater i henhold til vedlagte lovutkast. Kostnadene ved elsertifikatmarkedet overveltes til forbrukerne av elektriske energi.

Elsertifikatenes markedsverdi fremkommer som en funksjon av de elsertifikatberettigedes tilbud og etterspørselen som skyldes at de elsertifikatpliktige har et lovpålagt behov for elsertifikater. Lovforslaget medfører at produsentene av fornybar elektrisk energi får ekstrainntekter ved salg av elsertifikater i et eget marked. Den økonomiske fordel dette innebærer kommer ikke fra offentlige kilder, og kan etter departementets vurdering ikke anses som støtte gitt av "statsmidler". Denne vurderingen er blant annet basert på EU-kommisjonens avgjørelse i notifikasjonen av den svenske elsertifikatordningen, sak N 789/2002, EF-tidende C 120/8 22.5.2003. I avsnitt 3.1.1 heter det:

"Kommissionen har redan slagit fast att utdelning av gratis elcertifikat till producenter inte innebär någon förlust av statliga medel, eftersom certifikaten endast är ett bevis på att grön el har producerats. Inte heller i föreliggande fall tas medlen från statsbudgeten, utan dessa betalas av alla elförbrukare – myndigheter, företag och enskilda – som omfattas av skyldigheten att köpa elcertifikat (...)

Följaktligen finner kommissionen att den förmån som tilldelas producenter av grön el genom försäljning av elcertifikat på marknaden inte utgör statligt stöd."

Samtidig fant Kommisjonen at bestemmelsen om en offentlig garantert minstepris i ordningens første fem år utgjorde statsstøtte. Støtten ble imidlertid funnet forenlig med statsstøttereglene, og dermed lovlig. Noen tilsvarende regel om garantipris finnes ikke i det vedlagte lovforslaget. Dette innebærer etter departementets vurdering at lovforslaget ikke utgjør notifikasjonspliktig offentlig støtte.

Departementet vil likevel vurdere om det av hensyn til rettslig sikkerhet kan være hensiktsmessig å notifisere tiltaket til ESA. Dette henger også sammen med behovet for avklaring av forholdet til det nye fornybardirektivet, jf. nedenfor. Departementet legger

opp til en koordinert prosess i samarbeid med svenske myndigheter for å sikre nødvendig avklaring hos henholdsvis EU-kommisjonen og ESA.

5.8 EUs fornybardirektiv

EUs direktiv 2001/77/EC om å fremme elektrisitet fra fornybar energi i det indre elektrisitetsmarked ble vedtatt i EU 27. september 2001. EØS-komiteen besluttet 8. juli 2005 å innlemme direktivet i EØS-avtalen. Etter definisjonen i artikkel 2 er alle fornybare energikilder omfattet av direktivet herunder bl.a. vind, sol, geotermisk, hav, vann, gass fra avfallsfyllinger, gass fra kloakkbehandlingsanlegg og uavhengig av størrelsen på produksjonsanlegget. Departementet foreslår at definisjonene av fornybare energikilder i fornybardirektivet skal være retningsgivende for forståelsen av loven, og det vises til spesialmerkene til loven § 7. I dag er det fornybardirektiv I som gjelder for Norge.

I tråd med fornybardirektiv I artikkel 5 eksisterer det i dag en frivillig ordning med opprinnelsesgarantier, se omtale i kapittel 3 ovenfor. Det fremgår imidlertid i direktivets fortale pkt. 11 at dette ikke må forveksles med grønne elsertifikater, som er en mye brukt betegnelse på omsettbare sertifikater. I forbindelse med gjennomføring av det nye direktivet vil det gjøres nødvendige endringer og tilpasninger i forskrift om opprinnelsesgarantier, for å imøtekomme blant annet nye regler om opprinnelsesgarantiens gyldighetstid.

EUs fornybardirektiv II 2009/28/EC har som mål å etablere et felles rammeverk for å fremme bruken av fornybare energikilder. Hver medlemsstat skal oppfylle sine mål for andel fornybar energi i forbruket innen 2020 slik at det bidrar til det overordnede EU-målet om en 20 prosent andel i 2020. Direktivet er på det nåværende tidspunktet ikke en del av EØS-avtalen. Direktivet har likevel bestemmelser av betydning for et felles svensk-norsk elsertifikatmarked.

Artikkel 11 i direktivet regulerer samarbeid om støtteordninger for fornybar energi mellom EU-landene. Statene må selv bli enige om hvordan de skal fordele den økte fornybarproduksjonen som et slikt samarbeid gir, sett hen til statenes mål om økt fornybarproduksjon etter direktivet. Dette skal notifiseres til Kommisjonen.

Artikkel 12 har betydning for hvordan økt fornybar energi i form av kapasitetsøkninger i eksisterende anlegg skal beregnes, og må tas hensyn til ved fastsettelsen av nærmere forskrifter om elsertifikater for produksjonsøkning, jf. lovutkastet § 8 første ledd bokstav c).

Artikkel 17 til 19 har bestemmelser om bærekraftskriterier for flytende biobrensel og biodrivstoff. I lovutkastet er det lagt opp til at nærmere kriterier for tildeling av elsertifikater til produksjon av elektrisk energi basert på bioenergi fastsettes i forskrift.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslaget

6.1 Konsekvenser for myndighetene

Lovforslaget innebærer en del nye forvaltningsoppgaver. Hovedtyngden av disse vil falle på NVE.

De nye forvaltningsoppgavene innebærer godkjenning av anlegg, kontroll med hvorvidt elsertifikatplikten oppfylles, illeggelse av overtredelsesgebyr og generell kontroll med elsertifikatordningen. NVE beregnet i 2004 at det er behov for ca. to årsverk til godkjenning av anlegg, samt omtrent 4-6 årsverk til kontroll av hvorvidt elsertifikatplikten er oppfylt. Departementet legger fortsatt disse beregningene til grunn. Det er lagt opp til å gebyrfinansiere godkjenninger av anlegg.

Det vil være behov for om lag 2-3 årsverk til drift av elsertifikatregisteret. Drift av elsertifikatregisteret forutsettes dekket gjennom gebyrer.

Elsertifikatordningen kan medføre flere konsesjonssøknader og dermed økte kostnader forbundet med ressursbruken knyttet til behandling. Det er ikke gjort noen vurdering av dette.

Noe avhengig av hvor mye produksjon som kommer på norsk side, og hva som skjer med kraftprisen, vil innføringen av et elsertifikatsystem i Norge medføre endringer i statens provenyinntekter på ulike vis. Staten vil få økte inntekter via avgift ved manglende annullering av elsertifikatene. I tillegg vil elsertifikatene kunne gi endringer i alminnelig inntekt både for elsertifikatberettigede og sluttbrukere. Finansdepartementet har i statsbudsjettet for 2011 foreslått at inntekt fra utstedte elsertifikater skal inngå i beregningsgrunnlaget for grunnrenteskatt for vannkraftverk. Det at inntekter fra elsertifikater foreslås tatt inn i grunnrenteinntekten vil ikke berøre kraftverk under 5 500kVA.

6.2 Konsekvenser for ulike aktører

Elsertifikatsystemet regnes ikke som statstøtte etter EØS-avtalens regler, men vil likevel ha mange av de samme egenskapene som en øremerket forbruksavgift på elektrisk energi for markedet. Private rettssubjekter som berøres av lovforslaget vil være de elsertifikatberettigede, elsertifikatpliktige, eksisterende kraftprodusenter og sluttbrukere av elektrisk energi.

For de elsertifikatberettigede innebærer lovforslaget en støtteordning. De elsertifikatberettigede vil imidlertid pådras gebyrutgifter knyttet til søknad om anleggsgodkjenning og knyttet til sine konti i elsertifikatregisteret.

Kostnaden av elsertifikatsystemet er avhengig av flere faktorer. Elsertifikatprisen vil først og fremst påvirkes av kraftprisen og utbyggingskostnadene, herunder tilgangen på nye prosjekter. Kraftprisen påvirkes igjen av CO₂-kvoteprisene, utbyggingen av overføringskapasitet, etterspørselsutvikling, nivået på fornybarsatsingen mv.

Elsertifikatprisen i det svenske systemet har det siste året i gjennomsnitt ligget på rundt 25 norske øre per kWh.

De elsertifikatpliktige vil først og fremst pådras kostnader ved kjøp av elsertifikater. Det vil også være noen kostnader knyttet til konti i elsertifikatregisteret og intern administrasjon.

Kostnaden for sluttbruker vil være avhengig av hvor mye leverandørene overvelter av innkjøpskostnadene til de sluttbrukerne som har beregningsrelevant forbruk. Dette vil få budsjettmessige konsekvenser for offentlige etater, virksomheter og kommuner. Dersom leverandøren overvelter alle kostnadene på sluttbrukerne vil den direkte kostnaden av elsertifikatene per kWh for en sluttbruker være:

$\text{kvoten} \times \text{elsertifikatprisen}$

Tabellen viser denne kostnaden for de ulike årene og elsertifikatkvotene, gitt en elsertifikatpris på 25 øre per kWh.

Tabell: Direkte kostnad av elsertifikatene i øre per kWh, inkludert merverdiavgift

År	Elsertifikatkvote	Elsertifikatpris, øre/kWh	Kostnad, øre/kWh. Inkl. mva.
2012	0,030	25	0,93
2013	0,049	25	1,55
2014	0,069	25	2,15
2015	0,088	25	2,76
2016	0,108	25	3,36
2017	0,127	25	3,96
2018	0,146	25	4,55
2019	0,165	25	5,14
2020	0,183	25	5,72
2021	0,182	25	5,69
2022	0,181	25	5,66
2023	0,180	25	5,63
2024	0,179	25	5,59
2025	0,176	25	5,51
2026	0,173	25	5,41
2027	0,170	25	5,31
2028	0,151	25	4,71
2029	0,131	25	4,11
2030	0,112	25	3,51
2031	0,093	25	2,92
2032	0,074	25	2,33
2033	0,056	25	1,74
2034	0,037	25	1,16
2035	0,018	25	0,58

Elsertifikatkvoten vil øke de første årene, og nye elsertifikatberettigede anlegg vil fases inn i systemet. Kostnaden for de elsertifikatpliktige vil derfor være økende. Når eldre anlegg fases ut, synker kvoten. De nasjonale kvotene for Norge fremgår av loven § 17.

Økt produksjon som følge av elsertifikatmarkedet kan føre til at spotprisen på kraft går ned i visse situasjoner. Dermed vil eksisterende kraftprodusenter som ikke får tildelt elsertifikater kunne komme til å være med på å dekke kostnadene ved å nå målet i et elsertifikatmarked. Det vil også være med å moderere kostnadene til sluttbrukere med beregningsrelevant forbruk, og for så vidt andre sluttbrukere.

7 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1 Formål

Bestemmelsen fastslår at lovens formål er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder.

Til § 2 Lovens stedlige virkeområde

Første ledd slår fast at loven gjelder på norsk territorium. Dette omfatter så vel land- som sjøterritoriet.

Annet ledd gir Kongen hjemmel til å fastsette at loven helt eller delvis skal gjelde på kontinentalsokkelen eller i jurisdiksjonsområder utenfor territoriet. Praktisk anvendelse av loven på anlegg på kontinentalsokkelen eller i den økonomiske sone kan tenkes ved etablering av havbasert vindkraft, plattformbasert vind- og bølgekraft eller ved annen utnyttelse av havenergi.

Tredje ledd gir Kongen myndighet til å gi bestemmelser om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen.

Til § 3 Definisjoner

Bokstav a) definerer et *elsertifikat* som et bevis utstedt av staten for at det er produsert en megawatttime fornybar elektrisk energi i henhold til loven. Elsertifikatet er et virtuelt dokument som registeransvarlig utsteder til den elsertifikatberettigede ved registrering på vedkommendes konto i elsertifikatregisteret. Elsertifikatet benyttes til oppfyllelse av en lovpålagt plikt, elsertifikatplikten. Begrepet "elsertifikat" er valgt, blant annet fordi det harmonerer med svensk begrepsbruk. Ordet "sertifikat" benyttes i andre sammenhenger for å betegne helt andre underliggende rettigheter og forpliktelser, for eksempel et gjeldsforhold. Elsertifikatet etter denne loven er imidlertid ikke et gjeldsdokument, og har få likhetstrekk med slike dokumenter. Elsertifikatet kan karakteriseres som et omsettelig formuesgode, og er dermed ikke et finansielt instrument etter verdipapirhandellovgivningen. I Sverige anses elsertifikater i dag ikke som finansielle instrumenter.

Bokstav b) definerer *elsertifikatberettiget* som innehaver av et produksjonsanlegg som har rett til elsertifikater dersom vilkårene i loven kapittel 2 om utstedelse av elsertifikater er oppfylt. Rett til elsertifikater og tildelingen av slike fremgår av loven §§ 6 til 10.

Bokstav c) definerer *elsertifikatplikt* som en plikt for den elsertifikatpliktige til å inneha et visst antall elsertifikater for annullering i samsvar med loven. Det vil si det antall elsertifikater som er nødvendig for oppfyllelse av lovens krav om annullering per 1. april hvert år. Om dette ikke gjøres, må den elsertifikatpliktige betale avgift for manglende annullering av elsertifikater. Bestemmelser om hvem som er elsertifikatpliktige, årlige elsertifikatkvoter, beregning av elsertifikatpliktens omfang mv. fremgår av loven kapittel 4 om elsertifikatplikt. Elsertifikatplikten tilsvarer den elsertifikatpliktiges beregningsrelevante mengde elektrisk energi i det enkelte år multiplisert med elsertifikatkvoten (forholdstallet) som er fastsatt for det samme året.

Bokstav d) definerer *produksjonsanlegg* som en innretning for produksjon av elektrisk energi, og omfatter i prinsippet alle slike anlegg. For rett til elsertifikater må anlegget produsere elektrisk energi basert på fornybare energikilder, jf § 7 og kommentarene til denne bestemmelsen.

Bokstav e) definerer *registeransvarlig* som den som er utpekt i henhold til § 11 for å administrere og utvikle elsertifikatregisteret.

Til § 4 Elsertifikatenes funksjonstid

Bestemmelsen fastslår en sluttdato for når elsertifikater kan utstedes og når siste annullering av elsertifikater skjer. Siste tildeling av elsertifikater skjer 31. desember 2035. Oppfyllelse av elsertifikatplikten skjer på årlig basis. Annullering av elsertifikater skjer siste gang 1. april 2036. Disse datoene faller sammen med det svenske systemet.

Etter de angitte tidspunktene er det ikke lagt opp til å utstede flere elsertifikater eller å opprettholde en lovbestemt etterspørsel etter elsertifikatene. En eventuell forlengelse av elsertifikatsystemet krever lovendring. Elsertifikatsystemet er sammensatt, og en uttrykkelig regulering av elsertifikatenes funksjonstid fastsetter rammene for når den lovpålagte handelen må finne sted under ordningen.

Til § 5 Utenlandske elsertifikater

Bestemmelsen åpner for at departementet kan fastsette nærmere forskrifter om at utenlandske elsertifikater skal kunne benyttes til oppfyllelse av elsertifikatplikt i Norge, og de nærmere vilkårene for dette. Bestemmelsen muliggjør et felles svensk-norsk elsertifikatmarked. Bestemmelsen danner også det rettslige grunnlaget for bruken av utenlandske elsertifikater i den delen av systemet som er regulert i norsk lov. Et felles marked forutsetter at svenske elsertifikater kan benyttes til oppfyllelse av elsertifikatplikt i Norge, og motsatt.

Forskriftshjemmelen etablerer grunnlaget for å gi de nødvendige reglene for et felles marked i tråd med overenskomsten med Sverige. Nærmere utformingen av forskriften må

samstemmes med reglene i Sverige. Som omtalt i høringsnotatet punkt 3 forutsettes loven å tre i kraft samtidig med etableringen av et svensk-norsk marked 1. januar 2012.

Til § 6 Rett til elsertifikater

Bestemmelsen oppstiller tre kumulative vilkår for at innehaveren av et produksjonsanlegg har rett til elsertifikater. Anlegget må produsere elektrisk energi fra fornybare energikilder etter § 7, det må være godkjent etter § 8 og kravene i § 9 til måling og rapportering må være oppfylt. Når disse vilkårene er oppfylt, får nærmere regler om innholdet av retten til elsertifikater og tildelingen av dem anvendelse, jf. § 10.

Det er kun "innehaver" av anlegg som har rett til elsertifikater. Uttrykket omfatter anleggets eier, men kan også være eller en annen fysisk eller juridisk person, for eksempel leietaker eller en pantøver som har tiltrådt pantet. Begrepet innehaver er også brukt i svensk elsertifikatlovgivning og i forskrift om opprinnelsesgarantier. Kun én person (fysisk eller juridisk) kan stå som innehaver av et anlegg. I utgangspunktet er det eieren som må stå som innehaver, men hvis anlegget for eksempel leies ut, vil den som har overtatt retten til å disponere over anlegget stå som innehaver. Hvis en rettighetshaver har delvis råderett over anlegget, for eksempel rett til å disponere over en del kapasiteten, må eieren utpeke hvem som skal stå som innehaver. Elsertifikater utstedes til den som har konto som innehaver, eller på dennes vegne, og partene må selv sørge for fordelingen av elsertifikatinntekter seg i mellom.

At innehaver står som elsertifikatberettiget innebærer at retten til elsertifikater skal være knyttet til retten til å disponere over anlegget. En eier kan ikke skille ut retten til elsertifikater fra råderetten over anlegget. Dette skal likevel ikke være til hinder for avtaler om å sette bort den praktiske håndteringen av elsertifikatene, herunder oppgaven med å forestå salg av elsertifikatene. Kravet om at én person må stå som innehaver er altså ikke til hinder for at eksempelvis en porteføljeforvalter etter fullmakt fra innehaveren kan få elsertifikatene inn på sin konto i tråd med reglene om kontoføring i § 11. Kravet er derimot til hinder for at selve retten til elsertifikater skal bli gjenstand for utskilling og salg til andre enn de(n) som har rett til å disponere over anlegget.

Til § 7 Produksjon fra fornybare energikilder

Første ledd fastsetter at elsertifikater kun utstedes for produksjon av elektrisk energi basert på fornybare energikilder. Oppregningen av fornybare energikilder er ikke uttømmende, jf. ordet "herunder". Eksemplifiseringen antas imidlertid å være dekkende for de fornybare energikilder som i dag er aktuelle under ordningen. Retten til elsertifikater er teknologinøytral. Dersom enkelte fornybare energikilder skal unntas fra ordningen, er lovendring nødvendig.

Definisjonen av fornybare energikilder i fornybardirektivet vil være veiledende for hva som regnes som fornybare energikilder. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/77/EF av 27. september 2001 om å fremme elektrisitet fra fornybar energi i det indre elektrisitetsmarked (fornybardirektiv I) er i dag gjeldende i EØS. I EU er direktivet avløst

av det nye fornybardirektivet (2009/28/EF). Innlemmes det nye fornybardirektivet i EØS-avtalen innebærer det at definisjonen av fornybar elektrisk energi der blir veiledende for forståelsen av begrepet i loven.

Produksjon av *vannkraft* reiser noen særlige spørsmål ved bruk av pumpekraft. Det er ønskelig med kriterier for å beregne netto produksjon, og departementet må komme tilbake til forslag til slike kriterier. Det er hensiktsmessig at disse holdes på forskriftsnivå og samkjøres med reglene for opprinnelsesgarantier. Tilsvarende spørsmål oppstår i tilknytning til effektutvidelser, se nedenfor i merknadene til § 8. For *bioenergi* vil det være aktuelt å fastsette nærmere kriterier i forskrift, herunder krav til bærekraftskriterier i tråd med EUs fornybardirektiv. Produksjon fra *torv* kan motta elsertifikater i Sverige, men ikke i Norge. Dette er likevel ikke til hinder for at elsertifikater utstedt i Sverige for torv kan brukes til å oppfylle elsertifikatplikten i Norge. Når energieresultatene fordeles mellom landene vil eventuell ny torvbasert elproduksjon i Sverige komme til fratrekk fra den samlede produksjonen, og ikke påvirke Norges måloppnåelse.

Annet ledd gir departementet kompetanse til å fastsette nærmere bestemmelser om hva som anses som fornybare energikilder.

Til § 8 Godkjenning av produksjonsanlegg

Bestemmelsen krever at produksjonsanlegget må godkjennes for at innehaveren skal få rett til elsertifikater. Når et anlegg har blitt godkjent slik at det kvalifiserer for rett til elsertifikater, innebærer dette at registeransvarlig fortløpende og automatisk utsteder elsertifikater for den løpende produksjonen etter § 10. En forutsetning for anleggsgodkjennelse er at alle nødvendige konsesjoner er gitt. Paragraf 8 setter krav til det anlegget som søkes godkjent. Er vilkårene oppfylt, skal departementet gi anleggsgodkjennelse. Beslutning om eller nektelse av anleggsgodkjennelse er et enkeltvedtak. Vilårene er utformet slik at skjæringstidspunktene for når et prosjekt kan bli godkjent innbefatter alle anlegg som er dekket av overgangsordningen. For anlegg som er omfattet av overgangsordningen, gjelder også den regel at 15-års-perioden som følger av § 10 tredje ledd nedkortes tilsvarende perioden fra byggestart og fram til lovens ikrafttredelse.

Første ledd første punktum innebærer at innehaver av anlegg må sende skriftlig søknad om anleggsgodkjennelse til departementet. Se kommentarene til § 6 om begrepet "innehaver." Første ledd annet punktum oppstiller tre alternative vilkår for at anlegget kan bli godkjent:

Etter *bokstav a)* har alle anlegg med byggestart etter 7. september 2009 mulighet til å være med i elsertifikatmarkedet. Departementet må vurdere når byggestart har funnet sted og kan kreve at anleggets innehaver skriftlig legger fram alle nødvendige opplysninger om dette. Den som søker om anleggsgodkjennelse kan på flere måter dokumentere at anlegget hadde byggestart etter 7. september 2009. Her kan nevnes fremleggelse av kontrakter som viser når byggestart har skjedd eller dokumentasjon som viser omfanget av fysiske arbeider på byggeplassen etter 7. september 2009.

Etter *bokstav b)* kan visse mindre vannkraftanlegg som hadde byggestart etter 1. januar 2004 bli godkjent som anlegg som kvalifiserer for rett til elsertifikater. Dette omfatter vannkraft som er omfattet av overgangsordningen.

Etter *bokstav c)* vil eksisterende anlegg som varig øker sin energiproduksjon med byggestart etter 7. september 2009 være omfattet. I annet ledd første punktum er det presisert at godkjenningen av slike anlegg bare relaterer seg til selve økningen av produksjonen. Bestemmelsen innebærer at oppgradering og utvidelse av eksisterende anlegg kan få elsertifikater. Nærmere kriterier for beregning og dokumentasjon av økt produksjon fastsettes i forskrifter. Det er et krav at produksjonsøkningen er ”varig.” Forbedring av produksjonsutstyret vil normalt oppfylle vilkåret. For vannkraft er tiltak som har til formål å redusere motstanden i vannveiene et annet alternativ som normalt vil oppfylle kravet til varig produksjonsøkning. Slike tiltak må ha et visst omfang for å kunne sies å gi et ”varig” resultat. Vilåret om varig produksjonsøkning vil være oppfylt dersom tiltaket etter all sannsynlighet gir produksjonsøkning i en periode tilsvarende elsertifikatperioden på i praksis 15 år jf. § 10 tredje ledd.

Annet ledd presiserer første ledd bokstav c) gjennom å fastsette at kun den økte produksjonen gir rett til elsertifikater. Det kan fastsettes nærmere forskrifter om dette, jf tredje ledd.

I tredje ledd er det hjemmel for nærmere forskrifter om godkjenning av produksjonsanlegg og om beregning av og dokumentasjon for økt produksjon. Det kan for eksempel være behov for nærmere klargjøring av hva som menes med et produksjonsanlegg ved ulike utbyggingsløsninger. Videre kan nedleggelse av et anlegg eller en produksjonsenhet i et større anlegg, med påfølgende ny investering i anlegget eller produksjonsenheten, øke produksjonen. Slike prosjekter kan få godkjenning som elsertifikatberettiget anlegg etter regelen om økt produksjon i bokstav c) dersom byggestart har skjedd etter skjæringstidspunktet 7. september 2009. Forskriftshjemmelen gjør det mulig å ha norske regler for godkjenning av anlegg som bør behandles likt med helt nye anlegg, for eksempel ved omfattende ombygginger. Det kan også være aktuelt at det i forskriftene fastsettes nærmere kriterier som åpner opp for tildeling av elsertifikater for en ny periode på tilsvarende måte som ved nye anlegg i tilfeller hvor anlegget gjennomgår vesentlige ombygginger. Kriteriene skal være strenge. Lovbestemmelsen skal gjøre det mulig å gi forskrifter som sikrer like tildelingsregler i begge landene. I overenskomsten med Sverige er det lagt opp til at landene her skal samarbeide om praktiseringen av slike regler.

Fjerde ledd krever at anlegg som søker å bli med i elsertifikatordningen må tilbakebetale eventuell mottatt statlig investeringsstøtte. Dette er en forutsetning for at anlegget kan godkjennes, og for at innehaveren kan motta elsertifikater. Departementet kan kreve at søkeren framlegger nødvendig dokumentasjon som viser at eventuell mottatt støtte er tilbakebetalt. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om hvordan tilbakebetalingen skal skje. Bestemmelsen har betydning for vindkraft, som har fått investeringsstøtte fra Enova SF og finansiert gjennom Energifondet.

Etter *femte ledd* er innehaver forpliktet til å melde fra om enhver endring i anlegget som kan ha betydning for anleggsgodkjenningen. Dette henger sammen med at registeransvarlig automatisk utsteder elsertifikater for anlegg som er godkjent. Meldeplikten oppstår allerede dersom endringene ”kan” ha betydning for retten til elsertifikater – det er tilstrekkelig med en mulighet for at endringen vil kunne innvirke på anleggsgodkjenningen. Dette kan for eksempel være aktuelt for energibruk i biokraftanlegg eller ved endring i målesystemet. Brudd på meldeplikten kan rammes av bestemmelsene om overtredelsesgebyr eller straff i §§ 26 og 27.

Dersom en anleggsgodkjenning er gitt på grunnlag av uriktige eller villedende opplysninger, eller dersom anlegget av andre årsaker ikke lenger oppfyller kravene til anleggsgodkjenning, kan godkjenningen trekkes tilbake etter § 24. Det vises til merknadene til denne bestemmelsen.

Til § 9 Måling og rapportering

I *første ledd* er det nedfelt krav om at det foreligger et system for måling av produksjonen og verifisering av måleresultatene. Det er et vilkår for rett til elsertifikater at produksjonen blir målt og rapportert til registeransvarlig, jf. § 6. Målingen ligger til grunn for den registeransvarliges fortløpende utstedelse av elsertifikater etter § 10. Nærmere presiseringer kan fastsettes i forskrift.

Nettselskapene har ansvar for at energiforbruk og energiflyt i målepunkt blir målt og avlest, jf. § 3-3 i forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester. Etter samme forskrift § 4-4 har nettselskapene rapporteringsplikt til Statnett SF som ledd i den ukentlige balanseavregningen. Nettselskapenes gjennomføring av dette er forutsatt å tilfredsstillere kravet til måling og rapportering i første ledd, når dataene meldes inn til registeransvarlig.

I andre tilfeller må søkeren dokumentere at det foreligger et forsvarlig system for måling og rapportering.

Systemet er forutsatt å kunne fungere på liknende måte som ordningen med opprinnelsesgarantier. Her plikter den avregningsansvarlige å utstede opprinnelsesgarantier på bakgrunn av måledata som sendes inn til den avregningsansvarlige etter energiloven § 4-3 og forskrift om opprinnelsesgarantier. I konsesjon fra NVE er Statnett SF utpekt som avregningsansvarlig, og det er også Statnett SF som utsteder opprinnelsesgarantier på grunnlag av måledata mottatt fra nettselskapene.

Etter *annet ledd* er departementet gitt adgang til å pålegge innehavere av produksjonsanlegg å gjøre en særskilt beregning og rapportering dersom kun deler av produksjonen kvalifiserer for rett til elsertifikater. I slike tilfeller kan innehaveren pålegges å beregne denne delen av produksjonen særskilt og rapportere til registeransvarlig. Med ”slik produksjon” forstås i lovteksten den del av produksjonen som kvalifiserer for rett til elsertifikater. Bestemmelsen om særskilt beregning og rapportering sikter særlig til biobrenselanlegg. For slike anlegg kan det være vanskelig å avgjøre hvor stor del av den totale produksjonen som kvalifiserer for rett til elsertifikater, da det i ett

anlegg kan produseres elektrisk energi både basert på bioenergi og fossile energikilder. Pålegg om særskilt beregning og rapportering kan også være relevant i forbindelse med andre produksjonsanlegg som baserer produksjonen på en kombinasjon av ulike energikilder. Løpende rapportering til registeransvarlig er nødvendig for utstedelsen av korrekt antall elsertifikater for den andelen av produksjonen som kvalifiserer til rett til elsertifikater, jf. § 10. I tillegg kan det være aktuelt med særskilt rapportering til departementet for kontrollformål.

Departementet kan også sette krav om særskilt beregning av den andelen av produksjonen som kvalifiserer for rett til elsertifikater for så vidt gjelder produksjonsøkning i eksisterende produksjonsanlegg som følge av opprustning og utvidelse. Pålegg etter andre ledd kan gis som enkeltvedtak eller i forskrift.

Etter *tredje ledd* har departementet kompetanse til å gi nærmere forskrifter om måling og rapportering av produksjon av elektrisk energi. I forbindelse med ordningen med opprinnelsesgarantier har NVE laget retningslinjer med krav til rapportering av måleverdier og målenøyaktighet for produksjon som ikke innrapporteres av nettselskap. Det er aktuelt med tilsvarende krav for produsenter som ønsker å få utstedt elsertifikater på grunnlag av måldata fra målere i nett som ikke omfattes av bestemmelsene i avregningsforskriften.

Til § 10 Utstedelse av elsertifikater

Etter *første ledd* skal registeransvarlig utstede elsertifikater ved å registrere disse i elsertifikatregisteret. Når anlegget har blitt godkjent, utsteder registeransvarlig fortløpende det antall elsertifikater som den elsertifikatberettigede (innehaveren av godkjent anlegg) har krav på, basert på målt og rapportert produksjon. Retten til å motta elsertifikater følger som en automatisk konsekvens av at anlegget er godkjent etter § 8. Dette følges opp gjennom løpende utstedelse av elsertifikater basert på faktisk målt og rapportert produksjon.

Mange av elsertifikatsystemets funksjoner skal ivaretas mer eller mindre automatisk. De systemene som allerede benyttes for måling og rapportering av løpende produksjon av elektrisk energi til Statnett SF gjør at det ligger godt til rette for slik automatikk for produksjon som er tilkoblet konsesjonspliktig nett. Ettersom Statnett løpende får innrapportert måldata i takt med den produksjonen som finner sted, er det hensiktsmessig å legge til rette for at elsertifikatene også kan utstedes automatisk av registeransvarlig i forlengelsen av nevnte innrapportering. Dette er bakgrunnen for at det er registeransvarlig som utsteder de enkelte elsertifikatene.

Den løpende utstedelsen av elsertifikater er ikke å betrakte som enkeltvedtak. Selve retten til elsertifikater følger av vedtaket om godkjenning av anlegget, og dette vedtaket gir innehaveren rett til å motta en fremtidig strøm av elsertifikater.

For produksjonsanlegg som ikke tilknyttet et konsesjonspliktig nett er det nærliggende at departementet i forbindelse med anleggsgodkjenning etter § 8 pålegger anleggsinnehaver

å rapportere produksjonen til registeransvarlig. Løpende utstedelse av elsertifikater vil skje på bakgrunn av slik rapportering.

Etter *annet ledd* plikter registeransvarlig å registrere elsertifikatene på den elsertifikatberettigedes konto uten ugrunnet opphold etter at registeransvarlig mottok rapport om produksjonen. Det er ikke satt noen konkret frist i loven, og dette henger sammen med at tidspunktet for når tildelingen skjer bør være felles i et norsk-svensk marked. Med ”rapport” menes rapportering i tråd med § 9, som i de fleste tilfeller forutsettes å foregå automatisk. Ordet ”rapport” omfatter også manuell rapportering i de tilfellene dette er aktuelt.

I *trede ledd* fastsettes at elsertifikater kan utstedes for det enkelte produksjonsanlegg i en samlet periode på 15 år. Femtenårsperioden regnes fra den dato produksjonsanlegget ble satt i drift. I praksis skjer dette etter endt prøvekjøring eller testfase. For produksjonsøkninger gjelder tilsvarende at utstedelsen starter når produksjonsøkningen har idriftsettelse, jf annet punktum. I tredje punktum er det presisert at for anlegg satt i drift før lovens ikrafttredelse, det vil si anlegg som er omfattet av overgangsordningen, vil tiden mellom idriftsettelsen og lovens ikrafttredelse trekkes fra i 15-årsperioden.

I *fjerde ledd* er konsekvensene av driftsavbrudd eller andre hendinger knyttet til overføring eller distribusjon av elektrisk energi regulert. Hvis et anlegg på grunn av slike forhold er forhindret fra å motta elsertifikater, kan perioden for utstedelse av elsertifikater justeres etter søknad, slik at samlet faktisk produksjon gis elsertifikater for 15 år. En tilsvarende regel finnes også i det svenske systemet.

Etter *femte ledd* har den elsertifikatberettigede mulighet til å bringe spørsmål om antall elsertifikater som er utstedt inn for departementet for avgjørelse. Utstedelse av elsertifikater har økonomiske konsekvenser for den det gjelder, og feil i tildelingssystemet kan ikke utelukkes. Slike avgjørelser definerer omfanget av retten til elsertifikater, og fremstår som noe mer enn bare oppfølging av at produksjon som kvalifiserer til rett til elsertifikater faktisk finner sted. Avgjørelsen vil være et enkeltvedtak og følge forvaltningslovens regler.

Etter *sjette ledd* er den elsertifikatberettigede pålagt å oppbevare dokumentasjon for tildeling av elsertifikater i 10 år etter utløpet av det kalenderår elsertifikatene blir tildelt. Ved brudd på bestemmelsen kan det ilegges et overtredelsesgebyr, jf § 26.

Oppbevaringsplikten omfatter dokumentasjon for ”utstedelse av elsertifikater”. Det er nødvendig å oppbevare dokumentasjon for hvilken energikilde som er benyttet ved elektrisitetsproduksjonen, dokumentasjon for mengden produsert elektrisk energi, samt annen dokumentasjon som kan tjene som bevis for at vilkårene for anleggsgodkjennelse etter § 8 er oppfylt.

Tiårsperioden regnes fra utløpet av det kalenderår elsertifikatene faktisk ble utstedt. Bestemmelsen går lengre enn bokføringsloven § 13 når det gjelder hvilken dokumentasjon som må oppbevares. De elsertifikatpliktige og elsertifikatberettigede må derfor særskilt sørge for nødvendig dokumentasjon for fastsettelse av elsertifikatplikten og for utstedelse av elsertifikater, samt for at denne dokumentasjonen oppbevares betryggende, på en måte

som sikrer mot ødeleggelse og tyveri. Dokumentasjonen må kunne fremlegges i en form som er egnet for etterkontroll.

Syvende ledd gir departementet kompetanse til å fastsette nærmere forskrifter om utstedelse av elsertifikater.

Til § 11 Elsertifikatregister

Første ledd bestemmer at registeransvarlig skal opprette et elsertifikatregister og setter krav til registerets innhold. Elsertifikatregisteret er omtalt i høringsnotatets punkt 4.4.2. Loven legger opp til at all omsetning av elsertifikater og informasjon om omsetningsprisen skal registreres. Disse opplysningene vil blant annet legge grunnlaget for fastsettelsen av avgift for manglende annullering av elsertifikater, jf. § 21.

Etter *annet ledd* skal registeransvarlig opprette elsertifikatkonti for alle elsertifikatpliktige i registeret etter skriftlig søknad. Disse er forpliktet til å etterspørre elsertifikater under ordningen. Det kan legges til rette for at de elsertifikatpliktige må registrere opprettelsen av konto i et elektronisk skjema i elsertifikatregisteret, eventuelt at det sendes melding til registeransvarlig om at dette kan gjøres fra departementet på deres vegne. Departementet har oversikt over omsetningskonsesjonærer og de som er meldt inn som elsertifikatpliktige etter § 19. Elsertifikatpliktige skal opprette konto.

For elsertifikatberettigede eller andre som ønsker å handle med elsertifikater er opprettelsen av konto frivillig. Registeransvarlig skal etter skriftlig søknad opprette konto. For elsertifikatberettigede som får godkjent et anlegg etter kapittel 2, kan eventuelt departementet informere registeransvarlig direkte på den elsertifikatberettigedes vegne, og sørge for at konto opprettes. Formålet med registeret er å legge til rette for omsetning av elsertifikater. Både fysiske og juridiske personer kan være kontohaver. En kontohaver kan ha flere conti i elsertifikatregisteret.

Det følger av *tredje ledd* at registeransvarlig står for drift av elsertifikatregisteret og for registrering og annullering av elsertifikater. Begrepet "registrering" omfatter både utstedelse av elsertifikater etter § 10, salg av elsertifikater, registrering av konkurs eller utlegg, samt foreløpig registrering av overdragelser eller pantsettelsler. Departementet skal ha direkte tilgang til elsertifikatregisteret. Med dette menes at det via en egen dataapplikasjon skal kunne hentes ut informasjon fra det elektroniske registeret. Retten til "direkte tilgang" gir imidlertid ikke rett til å bearbeide eller endre registrerte opplysninger.

Etter *fjerde ledd* utpeker departementet en registeransvarlig og kan fastsette nærmere bestemmer, herunder om opprettelse og føring av konto mv. Nærmere bestemmelser kan fastsettes i forskrift eller oppstilles som vilkår knyttet til vedtaket om utpeking.

Til § 12 Omsetning og registrering av elsertifikater

Etter *første ledd* kan elsertifikater omsettes til enhver som har konto i elsertifikatregisteret. Elsertifikater kan ikke omsettes til personer uten elsertifikatkonto.

Dette har sammenheng med at omsetning er registreringspliktig. Registrering av uriktige prisopplysninger kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr eller straff etter §§ 26 og 27.

Etter *annet ledd* påhviler det selgeren å sørge for at salget av elsertifikater blir registrert i elsertifikatregisteret og å gi informasjon om salgsprisen til registeransvarlig. Kjøperen har en interesse av at et kjøp blir registrert, blant annet fordi dette gir rettsvern etter § 14. Elsertifikatet er tenkt opprettet etter en nettbankmodell, der kontohaverne selv er ansvarlig for de fleste registreringer. Dette innebærer at selgeren rent faktisk kan flytte elsertifikater direkte ut av egen konto. Etter loven har selgeren plikt til å besørge overføring av elsertifikater til kjøperens konto.

Etter *tredje ledd* kan registeransvarlig gjøre en foreløpig registrering dersom salg av elsertifikater er sannsynliggjort. En selger som ikke oppfyller sin plikt til å overføre elsertifikatene, vil kunne bli erstatningsansvarlig overfor kjøperen etter alminnelige regler. Fordi registrering har rettsvernvirkninger, er det behov for et system som kan sikre kjøperen rettsvern selv om selgeren ikke overfører elsertifikatene. Dette er bakgrunnen for at kjøperen kan søke registeransvarlig om en foreløpig registrering. Forutsetningen er at kjøpet er sannsynliggjort. Kravet til sannsynliggjøring vil normalt være oppfylt ved fremleggelse av kjøpekontrakt og dokumentasjon for betalingsoverføring til selger. Dersom kravet tolkes for strengt, vil muligheten til foreløpig registrering ikke gi kjøperen tilstrekkelig sikkerhet. Den foreløpige registreringen har rettsvirkninger på linje med ordinær registrering, se kommentarene til § 14.

Registeransvarlig foretar den foreløpige registreringen. Selger skal umiddelbart underrettes om foreløpig registrering og gis anledning til å uttale seg. Registeransvarlige må behandle søknader om foreløpig registrering ”straks.” Fordi søknad om foreløpig registrering kan tilsi at søker har behov for rettsvern, må registreringen skje umiddelbart.

Etter *fjerde ledd* har selger en frist på to uker for å fremme innsigelser mot den foreløpige registreringen overfor registeransvarlig. Om dette ikke gjøres innen utløpet av fristen, blir salget registrert som endelig. Selger kan ikke deretter kreve at registeransvarlig tilbakestill, påfører foreløpig status på nytt, eller på annen måte omgjør registreringen. Strengt regler for omgjøring av registrerte salg er nødvendig av hensyn til registerets troverdighet for kjøpere av elsertifikater og av hensyn til annullering av elsertifikater. Når elsertifikatene er registrert som kjøpt, kan den elsertifikatpliktige bruke disse for å oppfylle plikten til å inneha et bestemt antall elsertifikater hvert år. Dette berører likevel ikke partenes mulighet for å ta rettslige skritt for tilbakeføring av elsertifikater ved innsigelser om overdragelsens gyldighet mv., forutsatt at elsertifikatene i mellomtiden ikke er slettet. Når elsertifikatene blir slettet, har de opphørt å eksistere, og går dermed ut av systemet.

Dersom selger gjør innvendinger mot registreringen av kjøpet, blir registreringen stående som foreløpig. Spørsmålet om hvem som i så fall har rett til elsertifikatene gjelder forholdet mellom partene og må behandles i rettsapparatet om partene ikke kommer til enighet. Så lenge det ikke foreligger rettskraftig avgjørelse i saken, eller partene opplyser registeransvarlig at de har kommet til enighet, forblir elsertifikatene foreløpig registrert. Elsertifikater med status som foreløpig registrert kan ikke benyttes til annullering, jf. § 20.

Inntil partene har avklart status ”fryses” elsertifikatene slik at de heller ikke kan overdras videre, jf. siste punktum. En foreløpig registrering innebærer at elsertifikatene er registrert på kjøperens elsertifikatkonto, men med opplysninger om at registreringen er foreløpig. Søksmålsbyrden for eventuell tilbakeføring av elsertifikatene vil ligge hos selger. Dersom partene kommer til enighet eller det blir rettskraftig avgjort hvem som eier elsertifikatene, skal registeransvarlig endre den foreløpige registrering til å bli endelig i samsvar med partenes felles anmodning eller den rettskraftige avgjørelsen.

Etter *femte ledd* skal registeransvarlig registrere pantsettelse etter samme regler som ved salg. Ved pantsettelse må pantsetter sende melding til registeransvarlig, jf. § 13 annet ledd. For sletting av pantsettelse må panthaveren gi samtykke. Registrering av konkurser og utlegg skjer etter skriftlig melding. Registrering av konkurs vil være basert på melding fra bostyreren, som etter forslaget til endringer i konkursloven skal varsle elsertifikatregisteret om konkurs hos kontohaver i registeret. Ved utlegg vil namsmannen etter forslaget til endring i tvangsfullbyrdsloven be registeransvarlig om å foreta registrering av utleggspantet. Det vil da bli registrert i elsertifikatregisteret at kun namsmannen kan disponere over kontoen. Registrering av rettighetsstiftelser etter femte ledd medfører at kontohaver mister retten til å råde over elsertifikatene ved salg, annullering med videre.

Sjette ledd fastslår at den registeransvarliges kan rette ”åpenbare feil” i opplysninger registrert i elsertifikatregisteret. Med ”åpenbare feil” menes blant annet uriktige opplysninger som følge av skrivefeil, regnefeil med videre, eller uriktige opplysninger oppstått på grunn av teknisk feil i registeret. Plikten til å rette feil i registeret gjelder imidlertid bare åpenbare feil som registeransvarlig avdekker. Kontohaverne vil foreta en rekke kontobevegelser selv, og dette begrenser omfanget av den registeransvarliges retting. Registeransvarlig har ingen plikt til å overvåke og kontrollere alle bevegelsene i elsertifikatregisteret. Det vil ikke alltid være klart hvorvidt det foreligger en feil i registeret. Fordi det bare er åpenbare feil som skal rettes, er faren for feilretting derfor begrenset. Den som er berørt bør gis mulighet til å uttale seg, med mindre dette åpenbart ikke er nødvendig.

Til § 13 Pantsettelse av elsertifikater

Første ledd gir hjemmel for pantsettelse av elsertifikater på konto i elsertifikatregisteret, jf. panteloven § 1-2 annet ledd. Både elsertifikatberettigede, elsertifikatpliktige og andre kontohavere kan pantsette elsertifikater på sin konto. Pantet omfatter de elsertifikater som er angitt som pantsatt på kontoen.

Annet ledd har tilsvarende regler for den registeransvarliges plikt til å foreta registrering som ved salg. Første punktum gir pantsetter ansvar for å melde ifra om registrering av pantsatte elsertifikater tilsvarende som ved salg. Dette sikrer at panthaver kan få rettsvern etter tilsvarende regler som ved salg. Pantsatte elsertifikater kan ikke brukes til annullering, jf. § 20 annet ledd annet punktum. Henvisningen til § 12 sikrer at bestemmelsene om omsetning, registrering, foreløpig registrering og rettsvern gjelder på

samme måte ved pantsettelse som ved salg. Sletting av panterett krever samtykke fra panthaver, jf. § 13 annet ledd annet punktum.

Tredje ledd fastsetter at utlegg i elsertifikater får rettsvern ved registrering i elsertifikatregisteret.

Etter *fjerde ledd* skjer tvangsdekning i elsertifikater etter reglene i tvangsfullbyrdsloven kapittel 10. Avtalepant og utleggspant i elsertifikater er særskilt tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdsloven kapittel 10.

Til § 14 Rettsvirkning av registrering i elsertifikatregisteret

Det fremgår av *første ledd* at registrerte rettigheter som hovedregel går foran rettigheter som ikke er registrert, eller som blir registrert senere. Ved foreløpig registrering gjelder dette tilsvarende. Bestemmelsen innebærer at den rettighet som først blir registrert i elsertifikatregisteret går foran uregistrerte rettigheter, selv om disse skulle være stiftet på et tidligere tidspunkt. Ved registreringen får kjøperen samtidig rettsvern mot senere salg eller heftelser. Med "rettigheter" menes rettigheter ervervet ved avtale eller avtalelignende kjøp og kreditor krav i forbindelse med konkursbeslag og utlegg. Dette innebærer blant annet at konkursåpning ikke i seg selv vil være tilstrekkelig til at boet kan ekstingvere andre rettighetshavere. Ekstinksjon av eldre rettigheter skjer ikke før registrering som overfører legitimasjonen til kjøperen er gjennomført (sikringsakt). Ved registrering av frivillige avtaler, utlegg og konkurs oppnås også vern mot senere rettigheter (rettsvernsakt).

Annet ledd bokstav a) modifiserer hovedregelen i første ledd gjennom et krav om at en kjøper ved frivillig rettighetsstiftelse (avtaleerverver) må være i aktsom god tro på registreringstidspunktet. Dersom denne fram til og med registreringstidspunktet var kjent med eller burde vært kjent med en tidligere stiftet rettighet, skjer det ikke noe godtroerverv på den andres bekostning. Begrepet "ved registreringen" innebærer at den gode tro må foreligge helt til elsertifikatene har gått inn på kjøperens konto. Registeransvarlig er ikke pålagt å vurdere kjøperens gode tro, tilsvarende systemet i tinglysningsloven.

Annet ledd bokstav b) fastslår at rettigheter som er stiftet ved arv ikke vil kunne ekstingvere tidligere uregistrerte rettigheter.

Tredje ledd regulerer såkalte hjemmelskonflikter. Det vil si tilfeller der selger har et mangelfullt grunnlag for den rett som overføres ved avtale. En frivillig avtaleerverver (kjøper) som har fått sitt kjøp registrert, vil kunne ekstingvere hjemmelmans innsigelser om at selgeren manglet hjemmel til de elsertifikatene som stod på hans konto. Forutsetningen er at omsetningserververen helt fram til registreringstidspunktet var i aktsom god tro med hensyn til selgerens rett. Kreditorer kan derimot, i tråd med alminnelige tingsrettslige prinsipper, ikke utlede større rett enn det skyldnere har, og kan ikke ekstingvere i hjemmelskonflikttilfellet.

Bestemmelsens *fjerde ledd* pålegger registeransvarlig å fastsette kriterier for når en rettighet skal anses registrert. Dette vil være avgjørende for rettsvernstidspunktet. Kriterier for når en rettighet skal anses registrert vil blant annet avhenge av hvilke tekniske løsninger registeret til enhver tid velger. Av denne grunn er det ikke naturlig å fastsette kriterier i lovtekst eller forskrifter. Kriteriene må godkjennes av departementet.

Til § 15 Prisinformasjon

I *første ledd* reguleres den registeransvarliges plikt til fortløpende å offentliggjøre informasjon om overdragelser av elsertifikater. Bestemmelsen har sammenheng med behovet for pristransparens i elsertifikatmarkedet. All relevant informasjon sett hen til behovet for pristransparens er omfattet, blant annet tidspunkt for overdragelsen, antall overdratte elsertifikater og vederlagets størrelse. Dette gjelder ikke informasjon om hvem som er parter i en kontrakt.

Etter *annet ledd* er selger og kjøper pliktige til å oppgi kontraktsdokumentasjon på forespørsel. Prisinformasjon blir viktig for et velfungerende marked, for eksempel for omfanget av indekseringskontrakter for leveranse frem i tid og mulighet for prissikring for kraftverksinvestorer. Derfor bør det være en mulighet for departementet og registeransvarlig å verifisere prisinformasjon. Bestemmelsen supplerer selgerens plikt til å gi informasjon etter 12 annet ledd i forbindelse med salg og utfyller hjemmelen for departementet til å kreve informasjon, som er forankret i § 23.

Til § 16 Hvem som har elsertifikatplikt

I *første ledd* angis hvilke aktører som har elsertifikatplikt, det vil si plikt til å inneha et visst antall elsertifikater for annullering 1. april hvert år. Etter bokstav a) er elsertifikatplikten pålagt leverandør av elektrisk energi til sluttbruker. Leverandørene er pliktsubjekter, men forventes å overvelte kostnaden på sluttbrukerne i form av et tillegg på kraftprisen.

I tillegg er visse forbrukere av elektrisk energi gjort elsertifikatpliktige. Dette er etter bokstav b) alle aktører som bruker egenprodusert kraft og etter bokstav c) kraftbrukere som selv kjøper kraften på den nordiske kraftbørsen eller bilateralt.

I *annet ledd* er det presisert at selgeren ikke er elsertifikatpliktig for den samme elektriske energien som forbrukeren selv er elsertifikatpliktig for etter bokstav c). Hvis elektrisk energi kjøpes for videresalg er salgsleddet som omsetter til sluttbruker elsertifikatpliktig.

I *tredje ledd* er det gjort unntak for leveranser eller forbruk fra mindre kraftverk, samt isolerte nett, forutsatt at disse heller ikke er elsertifikatberettigede. Dette henger sammen med at produsenter som tar ut elektrisk energi til eget forbruk kan være både elsertifikatpliktige for dette forbruket og elsertifikatberettiget for sin egen produksjon. For leveranser eller forbruk fra mindre kraftverk er det åpnet for unntak fra elsertifikatplikten, forutsatt at innehaveren ikke mottar elsertifikater for produksjonen.

Merknad: Det er ikke satt noen effektgrense i unntaket for små leveranser eller forbruk fra mindre kraftverk eller i isolerte nett. Det bes om innspill fra høringsinstansene om hva som kan være en hensiktsmessig utforming av en eventuell nedre grense for elsertifikatplikten.

Til § 17 Årlige elsertifikatkvoter

Bestemmelsen inneholder en tabell som viser den årlige elsertifikatkvoten. For det enkelte år angis elsertifikatkvoten som er et forholdstall som viser andelen elsertifikater som må annulleres for hver megawatttime beregningsrelevant elektrisk energi som er levert eller brukt. Fastsettelsen av elsertifikatkvoter for de enkelte årene er bestemmende for hvor stor etterspørselen av elsertifikater vil bli. Det henvises til høringsnotatet punkt 4.3 for en beskrivelse av elsertifikatplikten og bakgrunnen for den. De årlige elsertifikatkvotene inngår i beregningen av omfanget av elsertifikatplikten for den elsertifikatpliktige.

Til § 18 Elsertifikatpliktens omfang

I *første ledd* angis elsertifikatpliktens omfang, som fremkommer når mengden beregningsrelevant elektrisk energi for ett kalenderår multipliseres med elsertifikatkvoten som gjelder for det aktuelle året. Elsertifikatkvoten for den enkelte årene er angitt i § 17. I annet punktum er det fastslått at den beregnede elsertifikatplikten skal komme til uttrykk i et heltall, og at elsertifikatplikten for en leverandør eller forbruker av beregningsrelevant mengde elektrisk energi alltid skal omfatte minst ett elsertifikat.

I *annet ledd* fastslås at med beregningsrelevant mengde etter første ledd anses elektrisk energi som er omfattet Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 1 slik det lyder for budsjetterminen 2011. Det innebærer at levering eller uttak av elektrisk kraft med ordinær eller redusert sats på forbruksavgift for elektrisk kraft er omfattet, og innebærer plikt til å etterspørre elsertifikater. Elektrisk energi som er fullt fritatt for el-avgift etter Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft er ikke beregningsrelevant. Det innebærer blant annet at leveranser til industrien generelt er elsertifikatpliktig, men at forbruk i kraftkrevende industriprosesser, veksthus og treforedling og visse andre formål vil være unntatt fra plikten.

Etter *tredje ledd* er nettselskapenes kjøp av elektrisk energi for å dekke nettap unntatt fra plikten til å svare elsertifikater.

Etter *fjerde ledd* har nettselskapene plikt til å gi departementet og elsertifikatpliktige opplysninger om beregningsrelevant mengde elektrisk energi levert over nettselskapets nett. Dette gir en økt kontroll med elsertifikatplikten. For beregningsrelevant mengde elektrisk energi som ikke er levert over nett, må den elsertifikatpliktige selv oppgi hvilket forbruk som har vært det siste året. Brudd på opplysningsplikten kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr, jf § 26.

For at unntakene skal være reelle fastsetter *sjette ledd* at den elsertifikatpliktige ikke skal belaste forbruk av elektrisk energi som ikke er beregningsrelevant med kostnader knyttet til elsertifikater.

Til § 19 Registrering av elsertifikatplikt

Etter *første ledd* første punktum skal enhver som er elsertifikatpliktig sende melding til departementet om dette. Bestemmelsen skal gjøre det mulig for departementet å føre oversikt over elsertifikatpliktige virksomheter til enhver tid. Dette skal skje innen to uker etter at elsertifikatplikten har inntrådt, det vil si etter at leveransene eller forbruket har startet. For igangværende elsertifikatpliktig virksomhet må melding sendes to uker etter lovens ikrafttredelse. Annet punktum supplerer dette ved at departementet etter forutgående varsel til en hver tid kan registrere aktører som ikke selv har meldt seg i tråd med første ledd.

Etter *annet ledd* kan departementet etter søknad fra den elsertifikatpliktige fatte vedtak som avgjør om elektrisk energi skal anses beregningsrelevant etter § 18.

Til § 20 Oppfyllelse av elsertifikatplikt

Etter *første ledd* skal den elsertifikatpliktige innen 1. mars hvert år rapportere til registeransvarlig foregående års leveranse eller forbruk av elektrisk energi som inngår ved beregningen av elsertifikatpliktens omfang, samt hvor mange elsertifikater som skal annulleres. Den elsertifikatpliktige vil på dette tidspunkt ha mulighet til å beregne elsertifikatpliktens omfang for foregående år. Rapporten vil utgjøre grunnlaget for beregningen av hvor mange elsertifikater som skal annulleres på elsertifikatkontoen per 1. april samme år. Den elsertifikatpliktige skal angi hvor mange elsertifikater som skal annulleres. I praksis innebærer det at den elsertifikatpliktige har en mulighet til å betale avgift på grunn av manglende annullering istedenfor å annullere det tilstrekkelige antall elsertifikater. Registeransvarlig verifiserer dataene og rapporterer videre til departementet, og rapportene vil være et kontrollinstrument for departementet.

Etter *annet ledd* skal registeransvarlig, basert på den elsertifikatpliktiges rapportering innen 1. mars, foreta selve annulleringen av elsertifikatene per 1. april hvert år. Tidspunktet er tilpasset tidspunktet for rapportering den 1. mars. Dersom det ikke er angitt hvor mange elsertifikater som skal annulleres, vil registeransvarlig annullere de elsertifikater som trengs for å oppfylle elsertifikatplikten for foregående år. Ved utilstrekkelig beholdning av elsertifikater, eller dersom for lavt antall elsertifikater oppgis til annullering, vil departementet ilegge avgift for manglende annullering av elsertifikater, jf § 21.

Etter *tredje ledd* skal den elsertifikatpliktige oppbevare dokumentasjon for fastsettelse av elsertifikatplikten i ti år etter utløpet av det kalenderår plikten gjelder for. Bestemmelsen går lengre enn bokføringsloven § 13 når det gjelder hvilken dokumentasjon som må oppbevares. Oppbevaringsplikten omfatter dokumentasjon ”for fastsettelse av elsertifikatplikten”. Dette vil være dokumentasjon av mengden levert elektrisk energi eller

elektrisk energi til eget bruk som er relevant ved fastsettelse av elsertifikatplikten for det enkelte år. Oppbevaringsplikten omfatter all dokumentasjon som kan ha betydning for fastsettelse av elsertifikatplikten. Det vises til merknadene til § 10 sjette ledd for den tilsvarende oppbevaringsplikten for elsertifikatberettigede. For de elsertifikatpliktige vil tiårsperioden regnes fra utløpet av det kalenderår elsertifikatplikten gjaldt for.

Til § 21 Avgift for manglende annullering av elsertifikater

I *første ledd* fastslås at departementet ved manglende annullering av elsertifikater ilegger den elsertifikatpliktige en avgift. Slik avgift er aktuelt der det ikke er et tilstrekkelig antall elsertifikater på konto til annullering, der den elsertifikatpliktige i sin rapport til registeransvarlig har oppgitt et lavere antall elsertifikater til annullering enn det elsertifikatplikten utgjør dette året, samt de tilfeller der oppfyllelse av elsertifikatplikten hindres av at elsertifikatene er pantsatt, vært gjenstand for utlegg eller foreløpig registrering. Avgiften ilegges for hvert enkelt elsertifikat som mangler for å oppfylle elsertifikatplikten. Ileggelse av avgift for manglende annullering er et enkeltvedtak og kan påklages etter forvaltningslovens regler.

Etter *annet ledd* har departementet hjemmel til å fastsette regler om hvordan avgiften skal beregnes, ilegges og inndrives. Reglene må være harmoniserte med Sverige i et felles marked.

Til § 22 Informasjon til sluttbrukere

Informasjonsplikten omfatter både spesifisert informasjon til sluttbrukere om kostnadene som følger av elsertifikatplikten og generell informasjon. Med generell informasjon menes allmenn informasjon om elsertifikatordningen, blant annet dens formål og hvilke produksjonsteknologier som får elsertifikater og om den årlige elsertifikatkvoten.

Til § 23 Kontroll

Bestemmelsens *første ledd* forutsetter at departementet fører kontroll med at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven overholdes.

I *annet ledd* er det inntatt en generell hjemmel for departementet til å gi pålegg som sikrer at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven blir overholdt.

Etter *tredje ledd* kan enhver som har rettigheter eller plikter etter loven uten hinder av bestemmelser om taushetsplikt pålegges å fremlegge opplysninger departementet trenger for utøvelsen av myndighet etter loven, og for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser. Departementet kan begjære utlevert opplysninger både fra elsertifikatpliktige og elsertifikatberettigede. Bestemmelsen utfylles av § 15 andre ledd om utlevering av kontraktsdokumentasjon og § 18 fjerde ledd om opplysninger fra nettselskapene om den beregningsrelevante mengden elektrisk energi som leveres over nettselskapenes nett. Retten til å pålegge noen å utlevere opplysninger er begrenset til de opplysningene som er nødvendige for utøvelsen av myndighet etter loven. Informasjon kan gis videre til andre

myndigheter til bruk for disses kontroll med virksomhet som er omfattet av loven. For å sikre tilstrekkelig kontroll, eksempelvis i forbindelse likningsarbeidet eller for å forebygge mulighetene for svindel i tilknytning til omsetning av elsertifikater, kan informasjon gis til skatte- og avgiftsmyndighetene. Informasjon kan også gis til myndighetene i annen EØS-stat i tråd med eventuelle avtalebestemmelser om dette, hvis det er nødvendig for å fremme håndhevelsen av norsk eller vedkommende stats regulering av elsertifikatmarkedet. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om opplysningsplikt, taushetsplikt og om utlevering av opplysninger.

Etter *fjerde ledd* har departementet rett til tilgang til produksjonsanlegg, samt lokaler områder tilhørende slikt anlegg og den registeransvarliges lokaler. Dette omfatter alle steder og områder hvor det kan tenkes å fremkomme opplysninger av betydning for overholdelse av loven. Retten omfatter ikke tilgang til privatbolig. Forvaltningsloven § 15 om granskning kommer til anvendelse på undersøkelser departementet foretar etter denne bestemmelsen. Nærmere bestemmelser om gjennomføring av tilsynet kan fastsettes i forskrift, jf § 30.

Til § 24 Tilbaketrekking av godkjenning

Dersom godkjenning etter § 8 er gitt på grunnlag av uriktige eller villedende opplysninger, eller dersom produksjonsanlegget av andre årsaker ikke lenger oppfyller kravene til godkjenning, kan godkjenningen tilbakekalles. Beslutning om tilbakekall av godkjennelsen treffes av departementet og vil være et enkeltvedtak.

Til § 25 Tvangsmulkt

For å sikre at en plikt som følger av eller i medhold av loven blir oppfylt kan departementet ilegge tvangsmulkt. Dette kan være aktuelt for vedtak om særskilt beregning/rapportering av bioenergi etter § 9, forespørsel om kontraktsdokumentasjon etter § 15, etterlevelse av nettselskapenes opplysningsplikt etter § 18, elsertifikatpliktiges registreringsplikt etter § 19, avgift for manglende annullering av elsertifikater etter § 21, utlevering av dokumenter og øvrige pålegg etter § 23.

Til § 26 Overtredelsesgebyr

Av hensyn til et velfungerende marked for elsertifikater har departementet hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr. I tillegg har § 27 hjemmel for straff, som kan innebære fengsel, bøter eller begge deler. Prinsippet om forholdsmessighet i strafferetten tilsier at straff skal stå i samsvar med det straffebud som blir brutt. Straffeansvar for mindre alvorlige overtredelser er etter departementets vurdering en uforholdsmessig og u hensiktsmessig reaksjonsform, men det kan isteden være aktuelt med et overtredelsesgebyr.

For gjerningsinnholdet i alternativene i § 26 første ledd bokstav a) til c) og e) vises det til kommentarene til de likelydende alternativene i § 27 om straff. Etter første ledd bokstav d) kan overtredelsesgebyr ilegges ved overtredelse eller medvirkning til overtredelse av

bestemmelser om oppbevaring av dokumentasjon etter §§ 10 sjette ledd eller 20 tredje ledd. Etter første ledd bokstav f) kan brudd på vedtak om nettselskapenes plikt til å gi informasjon (§ 18), vedtak om avgift på grunn av manglende annullering av elsertifikater (§ 21) og vedtak etter den generelle vedtaksmyndigheten (§ 23) medføre overtredelsesgebyr. Henvisningen til § 18 gjør at overtredelsesgebyr overfor nettselskapene kan ilegges selv om dette ikke er straffesanksjonert etter § 27 første ledd bokstav e).

Til § 27 Straff

Første ledd bokstav a) rammer den som gir uriktige eller villedende opplysninger i søknad om godkjenning av produksjonsanlegg eller unnlattelse av å gi opplysninger etter § 8. Bestemmelsen refererer til feilaktige opplysninger og unnlattelse av å gi opplysninger slik at søknaden dermed blir feilaktig eller villedende. Forhold som rammes av bestemmelsen kan blant annet være uriktige eller villedende opplysninger om den eller de energikilder anlegget benytter for å produsere elektrisk energi, eller uriktig angivelse av tidspunkt for byggestart. Det er ikke krav om at de uriktige eller villedende opplysningene har hatt betydning for anleggsgodkjennelsen.

Første ledd bokstav b) rammer den som gir uriktige eller villedende opplysninger om forhold som ligger til grunn for utstedelse av elsertifikater etter §§ 9 og 10. Formuleringen ”til grunn for” innebærer at opplysningen kan eller skal brukes som grunnlag ved utstedelse av elsertifikater. Opplysninger som ligger til grunn for tildeling av elsertifikater vil i stor grad være de samme som etter bokstav a), men i tillegg vil uriktige eller villedende opplysninger om mengden produsert elektrisk energi, økt produksjon og lignende kunne rammes av denne bestemmelsen.

Første ledd bokstav c) omfatter selgers plikter etter § 12 om å sørge for å registrere salg av elsertifikater. Dette omfatter også hvilken pris elsertifikatet er solgt for. Plikten for å registrere salg har betydning for informasjon om priser og beregning av avgift for manglende oppfyllelse av elsertifikatplikt, og brudd på denne plikten bør kunne sanksjoneres.

Første ledd bokstav d) rammer brudd på bestemmelsen om registrering av elsertifikatplikt (§ 19), årlig innrapportering og oppfyllelse av elsertifikatplikt (§20) og informasjon til sluttbrukere (§ 22). Opplysninger som ligger til grunn for beregning av elsertifikatplikt vil typisk være feilaktig angivelse av mengden beregningsrelevant mengde elektrisk energi for fastsettelse av elsertifikatplikten.

Første ledd bokstav e) gjør det straffbart å ikke etterkomme vedtak om avgift for manglende annullering av elsertifikater, jf § 21. Videre omfattes situasjonen unnlattelse av å oppfylle vedtak for etterlevelse av loven eller om å utlevere opplysninger som er nødvendige for å utøve myndighet, samt der myndighetene nektes adgang til anlegget og tilhørende lokaler for utøvelse av tilsyn og kontroll, jf § 23 siste ledd.

Til § 28 Gebyr

Bestemmelsen oppstiller en hjemmel for departementet til å fastsette forskrift om gebyrer for saksbehandling etter loven, som omfatter registrering og kontoføring i elsertifikatregisteret, behandling av søknader om anleggsgodkjennelse og tilsyn etter loven.

Til § 29 Erstatning

Bestemmelsens *første ledd* innfører kontrollansvar for feil som er oppstått i tilknytning til registervirksomheten. Bestemmelsen ligger nær opp til verdipapirregisterloven § 9-1. Det er et generelt kontrollansvar for all virksomhet som skjer i tilknytning til registervirksomheten. Ansvarer er omfattende og nærmer seg et objektivt ansvar. Feil forårsaket av force majeure-situasjoner faller utenfor kontrollansvaret.

For di elsertifikatregisteret foreslås organisert etter en nettbankmodell, vil en rekke kontobevegeles foretas av kontohaverne selv. Feil ved slik kontoføring ligger utenfor den registeransvarliges kontroll. Innenfor registeransvarligs kontrollsfære ligger registreringer som skal foretas av registeransvarlig, for eksempel foreløpig registrering etter § 12. Registeransvarligs plikt til å rette åpenbare feil i registeret etter § 12, må ses i sammenheng med hvilke kontobevegeles registeransvarlig foretar. Registeransvarlig plikter imidlertid å rette alle feil registeransvarlig blir oppmerksom på.

En viktig avgrensning av kontrollansvaret ligger i kravet til at feilen er oppstått ”i tilknytning til” registervirksomheten. Dette innebærer at kontrollansvaret bare vil omfatte feil som oppstår i tilknytning til registerets kjernevirksomhet. Kontrollansvaret begrenser seg til å omfatte forhold som har tilknytning til den virksomheten som beskrives i lovforslaget eller i forskrifter gitt i medhold av dette.

Etter *annet ledd* er erstatningsansvaret etter første ledd begrenset til å omfatte skadelidtes direkte tap. Dette har sammenheng med at kontrollansvaret er et tilnærmet objektivt ansvar.

For feil som ikke er omfattet av kontrollansvaret i første og annet ledd er det kun aktuelt med et skyldansvar, jf. *tredje ledd*. Ved uaktsomhetsansvar etter tredje ledd vil de alminnelige krav om adekvat årsakssammenheng kunne virke begrensende på ansvars omfang.

Etter *fjerde ledd* kan erstatningsansvaret nedsettes eller bortfalle helt ved skadelidtes medvirkning. Dette gjelder både ansvar etter første og tredje ledd.

Til § 30 Forskrifter etter loven

Bestemmelsen gir departementet myndighet til å utferdige nærmere forskrifter til gjennomføring og utfylling av loven, samt forskrifter som er nødvendige for å ivareta Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Den generelle forskriftskompetansen vil supplere hjemmelen for å gi nærmere forskrifter som hjemlet i §§ 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 21, 23, 25, 28.

Til § 31 Ikrafttredelse og endring i andre lover

Det legges opp til at loven trer i kraft samtidig med at et felles svensk-norsk elsertifikatmarked innføres fra og med 1. januar 2012. Det vises til kapittel 3 i høringsnotatet.

Forslag til lov om elsertifikater

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Lovens formål er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder.

§ 2 Lovens stedlige virkeområde

Loven gjelder på norsk territorium.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde på kontinentalsokkelen eller i jurisdiksjonsområder opprettet i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone (økonomisk soneloven).

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Definisjoner

I denne lov menes med:

- a) *elsertifikat*: et bevis utstedt av staten for at det er produsert en megawatttime fornybar elektrisk energi i henhold til denne lov.
- b) *elsertifikatberettiget*: innehaveren av et produksjonsanlegg som har rett til elsertifikater dersom vilkårene i kapittel 2 er oppfylt.
- c) *elsertifikatplikt*: plikt til per 1. april hvert år å inneha et visst antall elsertifikater for annullering i samsvar med denne lov.
- d) *produksjonsanlegg*: en innretning for produksjon av elektrisk energi.
- e) *registeransvarlig*: den enhet som er utpekt etter § 11 som ansvarlig for å utstede elsertifikater, samt utvikle og drifte et elektronisk register for elsertifikater.

§ 4 Elsertifikatenes funksjonstid

Elsertifikater kan utstedes til og med 31. desember 2035. Siste annullering av elsertifikater skjer 1. april 2036.

§ 5 Utenlandske elsertifikater

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om anvendelsen av utenlandske elsertifikater til oppfyllelse av elsertifikatplikt og de nærmere vilkårene for dette.

Kapittel 2. Utstedelse av elsertifikater

§ 6 Rett til elsertifikater

Innehaveren av produksjonsanlegg er elsertifikatberettiget dersom produksjonsanlegget:

- a) produserer elektrisk energi basert på fornybare energikilder etter § 7,
- b) er godkjent etter § 8 og
- c) oppfyller krav til måling og rapportering etter § 9.

§ 7 Produksjon fra fornybare energikilder

Elsertifikater utstedes for produksjon av elektrisk energi basert på fornybare energikilder, herunder:

- a) vannkraft
- b) vindkraft
- c) solenergi
- d) havenergi
- e) geotermisk energi
- f) bioenergi

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om hva som anses som fornybare energikilder.

§ 8 Godkjenning av produksjonsanlegg

Departementet skal etter skriftlig søknad fra innehaveren godkjenne produksjonsanlegg som kvalifiserer for rett til elsertifikater. Produksjonsanlegget må:

- a) ha hatt byggestart etter 7. september 2009,
- b) være et vannkraftverk med installert effekt inntil 1 MW som hadde byggestart etter 1. januar 2004, eller
- c) varig øke sin energiproduksjon med byggestart etter 7. september 2009.

Produksjonsanlegg som nevnt i bokstav c) skal godkjennes for så vidt gjelder økningen i produksjonen.

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om godkjenning av produksjonsanlegg, herunder om anlegg som vesentlig fornyes eller får betydelige endringer i rammebetingelser, og om beregning av og dokumentasjon for økt produksjon.

Produksjonsanlegg som har mottatt statlig investeringsstøtte og som har hatt byggestart etter 7. september 2009 skal bare godkjennes dersom den mottatte investeringsstøtten tilbakebetales. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om tilbakebetaling, herunder om renter.

Den elsertifikatberettigede plikter å melde fra til departementet om enhver endring i produksjonsanlegget som kan være av betydning for anleggsgodkjennelsen umiddelbart etter at dette er kjent, herunder om tidspunktet for endringen.

§ 9 Måling og rapportering

Elsertifikater utstedes for elektrisk energi som er målt og rapportert til registeransvarlig basert på et system for måling av produksjonen og verifisering av måleresultatene. Ved søknad etter § 8 må dokumentasjon for dette foreligge.

Dersom kun deler av produksjonen i ett anlegg kvalifiserer for rett til elsertifikater, kan departementet pålegge innehaveren å særskilt beregne og rapportere slik produksjon til registeransvarlig.

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om måling og rapportering av produksjon av elektrisk energi.

§ 10 Utstedelse av elsertifikater

Registeransvarlig skal utstede ett elsertifikat til den elsertifikatberettigede for hver megawatttime elektrisk energi fra produksjonsanlegg som er godkjent etter § 8. Hvert elsertifikat skal ha et identifikasjonsnummer og dato for utstedelsen.

Elsertifikat utstedes ved at registeransvarlig registrerer elsertifikatet på den elsertifikatberettigedes konto. Registrering skal skje uten ugrunnet opphold etter at registeransvarlig har mottatt rapport om den elsertifikatberettigede produksjonen.

For det enkelte godkjente produksjonsanlegg kan elsertifikater utstedes i en samlet periode på 15 år fra anlegget settes i drift. For produksjonsanlegg omfattet av § 8 første ledd bokstav c) regnes utstedelsesperioden fra det tidspunktet den økte produksjonen kom i drift. For produksjonsanlegg omfattet av § 8 første ledd som er satt i drift før lovens ikrafttredelse skal driftsperioden fram til lovens ikrafttredelse trekkes fra i den samlede utstedelsesperioden.

Dersom en elsertifikatberettiget er forhindret fra å motta elsertifikater på grunn av driftsavbrudd eller hendinger knyttet til overføring eller distribusjon av elektrisk energi, kan departementet etter søknad forlenge perioden på 15 år tilsvarende den tid den elsertifikatberettigede ikke har mottatt elsertifikater. Elsertifikater kan ikke utstedes etter 31. desember 2035.

En elsertifikatberettiget som mener å ha fått utstedt et uriktig antall elsertifikater, kan kreve at departementet fatter vedtak om hvor mange elsertifikater den elsertifikatberettigede har krav på.

Elsertifikatberettigede plikter å oppbevare dokumentasjon for utstedelsen av elsertifikater i 10 år etter utløpet av det kalenderår elsertifikatene blir utstedt.

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om utstedelse av elsertifikater.

Kapittel 3. Elsertifikatregisteret og omsetning av elsertifikater

§ 11 Elsertifikatregister

Registeransvarlig skal opprette et elsertifikatregister som blant annet inneholder opplysninger om utstedelse, beholdning, overdragelse, omsetningspris og annullering av elsertifikater.

Registeransvarlig skal opprette elsertifikatkonto for elsertifikatpliktige og -berettigede eller andre etter skriftlig søknad. Elsertifikatpliktige skal ha elsertifikatkonto.

Registeransvarlig er ansvarlig for driften av elsertifikatregisteret og for registrering og annullering av elsertifikater. Departementet skal ha direkte tilgang til elsertifikatregisteret.

Departementet utpeker registeransvarlig og kan fastsette nærmere forskrifter og fastsette vilkår om elsertifikatregisteret, herunder om plikt til å opprette elsertifikatkonti, føring av elsertifikatregisteret, rapportering til elsertifikatregisteret og offentliggjøring av informasjon registrert i elsertifikatregisteret.

§ 12 Omsetning og registrering av elsertifikater

Elsertifikater kan omsettes til enhver som har opprettet elsertifikatkonto etter § 11. All omsetning av elsertifikater og omsetningsprisen skal registreres i elsertifikatregisteret.

Selger er ansvarlig for at salg av elsertifikater registreres på kjøperens elsertifikatkonto og for å gi informasjon om omsetningsprisen til registeransvarlig.

Etter skriftlig søknad fra kjøper kan registeransvarlig foreta foreløpig registrering av kjøpet dersom dette er sannsynliggjort. Registeransvarlig skal umiddelbart underrette selger om foreløpig registrering. Selger skal gis to ukers frist til å uttale seg.

Dersom selger ikke bestrider foreløpig registrering overfor registeransvarlig innen to uker, skal kjøpet registreres som endelig på kjøperens konto. Dersom selger bestrider den foreløpige registreringen overfor registeransvarlig innen to uker, opprettholdes foreløpig registrering inntil spørsmålet er rettskraftig avgjort eller selger og kjøper i felleskap gir registeransvarlig beskjed om å endre foreløpig registrering. Elsertifikater med foreløpig registrering kan ikke selges, pantsettes eller på annen måte overdras.

Registeransvarlig foretar registrering eller foreløpig registrering av pantsettelse på samme måte som ved salg. Registeransvarlig foretar registrering av konkurser og utlegg etter skriftlig melding.

Registeransvarlig kan rette åpenbare feil i opplysninger i elsertifikatregisteret. Registeransvarlig skal umiddelbart etter at retting er foretatt sende melding til kontohavere og andre rettighetshavere som berøres av rettingen.

§ 13 Pantsettelse av elsertifikater

Elsertifikater som er registrert på konto i elsertifikatregisteret kan pantsettes ved registrering i elsertifikatregisteret. Pantsettelsen omfatter de elsertifikater som er angitt som pantsatt på pantsetterens konto.

Ved pantsettelse av elsertifikatkonto er pantsetter ansvarlig for å sende melding til registeransvarlig om pantsettelsen. For sletting av panterettighet må panthaveren gi samtykke. Bestemmelsene om registrering, foreløpig registrering og retting av feil i § 12 gjelder tilsvarende.

Utleggspant i elsertifikater som er registrert i elsertifikatregisteret får rettsvern ved registrering i elsertifikatregisteret.

Tvangsdekning skjer etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10. Panterett i elsertifikater er særskilt tvangsgrunnlag.

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om pant i elsertifikater.

§ 14 Rettsvirkning av registrering i elsertifikatregisteret

En registrert rettighet går foran en rettighet som ikke er registrert eller som er registrert på et senere tidspunkt.

En eldre rettighet går uten hensyn til første ledd foran en yngre rettighet, dersom

- a) den yngre rettigheten bygger på avtale og erververen av den yngre rettigheten ved registreringen kjente eller burde kjent til den eldre rettigheten, eller
- b) den yngre rettigheten er ervervet ved arv.

Når en rettighet som er kjøpt ved avtale er registrert, kan det ikke gjøres gjeldende mot kjøper at selgerens rett ikke var i samsvar med elsertifikatregisterets innhold. Dette gjelder ikke dersom kjøperen var eller burde være kjent med selgerens manglende rett da kjøpet ble registrert, eller ved konflikter mellom kolliderende rettigheter som nevnt i første og annet ledd.

Registeransvarlig skal fastsette kriterier for når en rettighet skal anses registrert. Kriteriene skal godkjennes av departementet.

§ 15 Prisinformasjon

Registeransvarlig skal fortløpende offentliggjøre informasjon om overdragelser av elsertifikater, herunder om tidspunkt for overdragelsen, antall overdratte elsertifikater og vederlagets størrelse.

Selger og kjøper skal på forespørsel oppgi kontraktsdokumentasjon til registeransvarlig eller departementet.

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om innhenting og offentliggjøring av prisinformasjon.

Kapittel 4. Elsertifikatplikt

§ 16 Hvem som har elsertifikatplikt

Følgende er elsertifikatpliktige:

- a) enhver som leverer elektrisk energi til sluttbruker,
- b) enhver som forbruker elektrisk energi som er egenprodusert, og
- c) enhver som kjøper elektrisk energi til eget forbruk på den nordiske kraftbørsen eller gjennom bilateral avtale.

I tilfeller hvor kjøperen er elsertifikatpliktig etter bokstav c) er ikke selgeren elsertifikatpliktig.

Første ledd gjelder ikke leveranser eller forbruk fra kraftverk med installert effekt inntil xx MW eller for forbruk i isolerte nett, dersom produksjonsanlegget ikke er godkjent etter § 8.

§ 17 Årlige elsertifikatkvoter

Den årlige elsertifikatkvoten for den elsertifikatpliktige er et forholdstall oppgitt i følgende tabell:

Beregningsår for elsertifikatkvoten	Elsertifikatkvoten
2012	0,030
2013	0,049
2014	0,069
2015	0,088
2016	0,108
2017	0,127
2018	0,146
2019	0,165
2020	0,183
2021	0,182
2022	0,181
2023	0,180
2024	0,179
2025	0,176
2026	0,173
2027	0,170
2028	0,151
2029	0,131
2030	0,112
2031	0,093
2032	0,074
2033	0,056
2034	0,037
2035	0,018

§ 18 Elsertifikatpliktenes omfang

Elsertifikatpliktenes omfang tilsvarer den elsertifikatpliktiges beregningsrelevante mengde elektriske energi i det enkelte år, multiplisert med elsertifikatkvoten (forholdstallet) som er fastsatt for det samme året. Om den beregnede elsertifikatplikten ikke blir et heltall skal antall elsertifikater per megawatttime avrundes til nærmeste heltall. Elsertifikatplikten skal likevel alltid omfatte minst ett elsertifikat.

Som beregningsrelevant mengde etter første ledd anses leveranser som nevnt i Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 1 slik det lyder for budsjetterminen 2011.

Kjøp av elektrisk energi for å dekke nettap er ikke beregningsrelevant.

Nettselskapene plikter på forespørsel å gi departementet og den elsertifikatpliktige opplysninger om beregningsrelevant mengde elektrisk energi som leveres over nettselskapenes nett.

Den elsertifikatpliktige kan ikke belaste sluttbrukere med kostnader knyttet til elsertifikater for forbruk som ikke er beregningsrelevant.

§ 19 Registrering av elsertifikatplikt

Den som er elsertifikatpliktig etter § 16 skal sende melding til departementet senest to uker etter at elsertifikatplikten inntrådte. Departementet kan etter forutgående varsel registrere aktører som ikke har meldt seg som elsertifikatpliktige.

Etter søknad kan departementet fatte vedtak for elsertifikatpliktige aktører etter § 16 som avgjør om elektrisk energi anses beregningsrelevant etter § 18.

§ 20 Oppfyllelse av elsertifikatplikt

Den elsertifikatpliktige skal innen 1. mars hvert år rapportere til registeransvarlig all elektrisk energi som inngår i beregningen av elsertifikatplikten etter § 18, samt hvor mange elsertifikater som skal annulleres. Registeransvarlig rapporterer dataene videre til departementet.

Oppfyllelse av elsertifikatplikt skjer ved at registeransvarlig per 1. april hvert år annullerer det antall elsertifikater som den elsertifikatpliktige har angitt. Elsertifikater som er pantsatt, er gjenstand for utlegg eller er foreløpig registrert, kan ikke annulleres.

Den elsertifikatpliktige skal oppbevare dokumentasjon for fastsettelsen av elsertifikatplikten i 10 år etter utløpet av det kalenderår elsertifikatplikten gjelder for.

§ 21 Avgift for manglende annullering av elsertifikater

Dersom det for den elsertifikatpliktige ikke annulleres tilstrekkelig antall elsertifikater etter § 20, illegger departementet en avgift for hvert elsertifikat som mangler for å oppfylle elsertifikatplikten.

Endelig vedtak om illeggelse av avgift er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet fastsetter nærmere forskrifter om hvordan avgift for manglende oppfyllelse av elsertifikatplikten skal beregnes, ilegges og inndrives.

§ 22 Informasjon til sluttbrukere

Den elsertifikatpliktige skal gi sluttbrukere spesifisert informasjon om kostnadene som følger av elsertifikatplikten og generell informasjon om elsertifikatplikten, herunder om elsertifikatkvoten for det enkelte år.

Kapittel 5. Forskjellige bestemmelser

§ 23 Kontroll

Departementet fører kontroll med at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven overholdes.

Departementet kan gi de pålegg som er nødvendige for å sikre at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven blir overholdt.

Enhver som har rettigheter og plikter etter denne lov plikter uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt å gi departementet de opplysninger som er nødvendige for utøvelsen av myndighet etter denne lov, og for å ivareta Norges internasjonale

forpliktelser. Departementet kan, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, også gi andre norske myndigheter opplysninger for utøvelse av myndighet overfor virksomhet som er omfattet av loven. For å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor annen stat kan departementet uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi myndigheter i andre stater som er part i EØS-avtalen opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk eller vedkommende stats regulering av elsertifikatmarkedet. Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om opplysningsplikt, taushetsplikt og om utlevering av opplysninger.

Departementet har rett til tilgang til produksjonsanlegg, lokaler, områder tilhørende slikt produksjonsanlegg og den registeransvarliges lokaler i den utstrekning dette er nødvendig for å utøve tilsyn etter denne lov.

§ 24 Tilbaketrekking av godkjenning

Dersom godkjenning som elsertifikatberettiget etter § 8 er gitt på grunnlag av uriktige eller villedende opplysninger, eller dersom produksjonsanlegget av andre årsaker ikke lenger oppfyller kravene til godkjenning, kan godkjenningen trekkes tilbake.

§ 25 Tvangsmulkt

Departementet kan fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt som følger av eller i medhold av denne lov blir oppfylt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan helt eller delvis frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 26 Overtredelsesgebyr

Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt:

- a) gir uriktige eller villedende opplysninger i søknad om godkjenning av produksjonsanlegg eller unnlater å gi opplysninger etter § 8,
- b) gir uriktige eller villedende opplysninger om forhold som ligger til grunn for utstedelse av elsertifikater etter §§ 9 og 10,
- c) gir uriktige eller villedende opplysninger etter §§ 12 eller 15 ved salg av elsertifikater,
- d) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser om oppbevaring av dokumentasjon etter §§ 10 sjette ledd eller 20 tredje ledd,
- e) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene om elsertifikatplikt i §§ 19, 20, eller 22, eller
- f) overtrer eller medvirker til overtredelse av vedtak truffet etter §§ 18, 21 eller 23.

Betalingsfristen for ilagt gebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet. Ilagt gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Krav på gebyr innkreves av Statens innkrevingssentral. Innkrevingssentralen kan inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingssentralen kan også inndrive kravet ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen

kan holdes på Innkrevingssentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-9 første ledd.

Når en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket selv om overtredelsesgebyr ikke kan ilegges noen enkeltperson. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, stiftelse, forening eller annen sammenslutning, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr og ved utmåling av sanksjonen skal det særlig legges vekt på

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygge overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,
- d) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentagelse,
- f) foretakets økonomiske evne.

§ 27 Straff

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt:

- a) gir uriktige eller villedende opplysninger i søknad om godkjenning av produksjonsanlegg eller unnlater å gi opplysninger etter § 8
- b) gir uriktige eller villedende opplysninger om forhold som ligger til grunn for utstedelse av elsertifikater etter §§ 9 og 10
- c) gir uriktig eller villedende opplysninger etter §§ 12 eller 15 ved salg av elsertifikater
- d) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene om elsertifikatplikt etter §§ 19, 20 eller 22 , eller
- e) overtrer eller medvirker til overtredelse av vedtak i medhold av §§ 21 eller 23.

Medvirkning straffes på samme måte.

§ 28 Gebyr

Departementet kan fastsette nærmere forskrifter om gebyrer for saksbehandling etter loven, herunder registrering og kontoføring i elsertifikatregisteret, behandling av søknad om anleggsgodkjenning og tilsyn.

Gebyrene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 29 Erstatning

Registeransvarlig er ansvarlig for økonomisk tap noen påføres som følge av feil som er oppstått i tilknytning til registreringsvirksomheten. Dette gjelder ikke dersom registeransvarlig godtgjør at feilen skyldes forhold utenfor dennes kontroll som registeransvarlig ikke med rimelighet kunne ventes å unngå eller overvinne følgene av.

Erstatningsansvaret etter første ledd omfatter kun direkte tap.

For annet økonomisk tap er registeransvarlig ansvarlig dersom tapet skyldes uaktsomhet fra den registeransvarliges side eller hos noen registeransvarlig svarer for.

Ved skadelidtes medvirkning kan erstatningsansvaret nedsettes eller falle helt bort.

§ 30 Forskrifter

Departementet kan fastsette forskrifter til gjennomføring og utfylling av loven og de forskrifter som er nødvendige for ivaretagelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

§ 31 Ikrafttredelse og endring i andre lover

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tidspunkt gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven):

§ 79 annet ledd skal lyde:

6) *Elsertifikatregisteret, dersom skyldneren innehar elsertifikatkonto.*

2. I lov 26. juni 1992 nr 86 om tvangsfullbyrdelse:

§ 7-20 nytt tiende ledd skal lyde:

Ved utlegg i elsertifikatkonto registrerer namsmannen omgående i elsertifikatregisteret at bare namsmannen kan disponere kontoen.

§ 7-20 nåværende tiende og ellefte ledd blir nye ellefte og tolvte ledd.